

laiškai lietuviams

gruodis/december 1982

KAI ŽMOGUS IŠGIRSTA APIE DIEVO ĮSIKŪNIJIMĄ . .	361	Andrius Valevičius, S.J.
GUNDOMAS ŽMOGUS	362	Anicetas Tamošaitis, S.J.
UŽGESUSIOS ŽVAIGŽDĖS ŠVIESA	365	O. Grt.
ĮSAKYMAI IR PALAIMINIMAI	366	P. Daugintis, S.J.
ŽMOGAUS SILPNYBĖS	369	Chiara Lubich
PIEŠINIAI IR ŠKICAI	370	Zenta Tenisonaitė
ŠAUKŠTAS DEGUTO . . .	371	Anicetas Tamošaitis, S.J.
ŽMOGAUS ATMINTIES PROBLEMA	373	Jonas Miškinis
ISPŪDŽIAI IŠ “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KELIONĖS (III)	374	Gunda Kodatienė
DAIL. RINGAILĖ ZOTOVIENĖ	377	Red.
DAIL. MAGDALENA B. STANKŪNIENĖ	380	Vytautas Kasniūnas
TRYŠ GYVENIMO VAIZDELIAI	380	Vytautas Kasniūnas
IŠTRAUKA IŠ ATSIMINIMŲ (II)	383	Mama Ada
TĖVYNĖJE	387	Gediminas Vakarīs
KALBA	390	Juozas Vaišnys, S.J.
TRUMPAI IŠ VISUR	391	J. Pr.
1982 METŲ TURINYS	394	Redakcija

*Nuoširdžiausi Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų sveikinimai bei linkėjimai
visiems skaitytojams, rėmėjams ir bendradarbiams!*

“Laiškų lietuviams” redakcija, administracija
ir leidėjai

Šis numeris iliustruotas dail. Magdalenos Birutės Stankūnienės ir dail. Ringailės Zotovienės kūrinių nuotraukomis. Viršelio nuotrauka — Algirdo Grigaičio.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July and August, when bimonthly, for \$8.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. **Postmaster:** Send address changes to “Laiškai Lietuviams”, 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1982 / GRUODIS - DECEMBER / VOLUME XXXIII, NO. 11

KAI ŽMOGUS IŠGIRSTA APIE DIEVO ĮSIKŪNIJIMĄ

ANDRIUS VALEVIČIUS, S.J.

Per Kalėdų šventes prisimename Dievo įsikūnijimą Jėzuje Kristuje. Bet kas tuo šiandien tikrai gali tikėti? Ar negyvename modernioje, apšviestoje visuomenėje? Kai išgirstame apie Kalėdų religinę reikšmę — Dievo nužengimą iš dangaus ir tapimą žmogumi, ar neskamba tai daugiau kaip mitologija, kaip kokia nors liekana iš praėjusiųjų šimtmečių? Ar nėra iš tikrųjų taip, kad tokie žodžiai mums atrodo šiandien tušti, bereikšmiai.

Daugeliui gal taip ir yra. Ir vis dėlto gal atsirastų žmogus, kuris, išgirdęs tokius žodžius, sustotų ir pagalvotų, nors turbūt ir pats nežinodamas kodėl. Gal atsirastų vienas ar kitas žmogus, kuris, išgirdęs tokius žodžius, susimąstytų; kuris, nesuprasdamas pasaulio, kuriame gyvena, bet ir tuo pačiu nenorėdamas atsižadėti vilties, stengtųsi ir tokiuose žodžiuose surasti bent kiek šviesos, stengtųsi bent kiek tikėti.

Gal tai toks žmogus, kuris visą gyvenimą ieško ir neranda, bet vis toliau ieško, nes jis nori tikėti, kad jo ieškojimas jį prie ko nors atves.

Gal tai toks žmogus, kuris yra turėjęs savo atsakymus į gyvenimo paslaptis, bet kuriam visi atsakymai sudužo, nors jis nujaučia, kad tas sudužimas nebuvo beprasmiškas, nes jis jį verčia atsakymo toliau ieškoti.

Gal tai toks žmogus, kuris yra kentėjęs, nesuprasdamas, kodėl turėjo kentėti, bet kuris neprarado vilties, matydamas kad jo kančia atvėrė jam duris į paslaptinę gyvenimo sferą; kuris jaučiasi dabar kažkaip išaukštintas, tvirtesnis, nors yra buvęs palaužtas ir leisgyvis.

Gal tai toks žmogus, kuris nėra aklas, kuris mato visą gyvenimo neteisę ir žiaurumą, tokių dalykų beprasmybę, bet kuris tiki, kad ir tokiam neprasmingume slepiasi prasmė.

Gal tai toks žmogus, kuris yra bandęs ir melstis. Ne vieną, du kartus, bet daug kartų savo gyvenime, ir kuriam dažniausiai atrodė tarsi jis veltui kalbėtų savo maldas; kuriam atrodė, kad visos maldos lieka neišklaustos ir neatsakytos; kuris melsdamasis nuolat atsimušė į tą, kaip vokiečių teologas Karolis Rahneris sako, "tylinčiąją Nesuvokiamybę", bet kuris vis tiek jaučia, kad toji Nesuvokiamybė jį ir toliau neša.

Ir galų gale gal tai toks žmogus, kuris yra bandęs Dievą net mylėti, bet kuriam, kaip Karolis Rahneris yra pasakęs: "Iš šitos tylinčiosios Nesuvokiamybės, atrodo, neateina joks atsiliepimas į jo meilę; kuris daugiau jokių sužavėjimo bangų nebenešamas; kuris nebegali laikyti Dievo savo gyvenimo troškimu; kuris mano, kad mirtų nuo tokios meilės, nes ji jam pasirodo kaip mirtis ir pilnutinė niekšybė, nes jam atrodo, kad su tokia meile jis tikrai šauktų į tuštumą". Bet taip pat gal ir būtų toks žmogus, kuriam ta tuštuma nėra galas, kuris kažkaip nujaučia, kažkaip savo buvimo gelmėse žino, kad jis tą tuštumą vieną dieną nugalės. Ir todėl, kai išgirsta apie Kalėdų šventę, apie jos religinę prasmę — Dievo tapsmą žmogumi, kai išgirsta tą vardą, kuris visur girdimas šiuo laikotarpiu, tą vardą, kuris visur tariamas, tą vardą, kuris visur atskamba, nes visur giedamas — Kristus, — jis sustoja, nuščiūva, susimąsto ir visa tai, ką yra pergyvenęs, staiga jam nušvinta ir susijungia su tuo vardu: tušti žodžiai — Kristus, reikšmė — Kristus; nesuprantamybė — Kristus, šviesa — Kristus; ieškojimas — Kristus, atradimas — Kristus; sudužimas — Kristus, atsakymas — Kristus; kančia — Kristus, viltis — Kristus; neteisybė — Kristus, atsiteisimas — Kristus; nesuvokiamybė — Kristus, prasmė — Kristus; tuštuma — Kristus, nugalėjimas — Kristus; Dievas tarp mūsų, dalyvaujantis žmogaus likime. Ir tada gal atsiras toks žmogus, kuris tyliai susimąstys ir atidžiau įsiklausys.

Namai be tikėjimo yra daug liūdnesni, negu stalas be duonos.

C. Delacroix

GUNDOMAS ŽMOGUS

ANICETAS TAMOŠAITIS, S.J.

Žmogaus gyvenimas labai panašus į graikų Odisejo, plaukiančio jūra namo. Argi, sakysime, mūsų nevilioja pagundos, kaip jį savo gražiomis, bet pražūtingomis dainomis sirenos? Jau svarstėme, koku būdu su pagundomis kovoti. Taip pat matėme, kas mus gundo ir kaip. Liko pažvelgti dar į vieną: kodėl? Kodėl Dievas leidžia mums būti gundomiems? Kodėl leidžia tokiam klastingam priešui statyti mums pragaištingas pinkles ir gudriai į jas vilioti? Kodėl to priešo nesudraudžia, nenuginkluoja, neatima iš jo galios mums kenkti? Juk tikėjimas moko, kad Apvaizda mumis rūpinasi kaip geras tėvas savo vaikais. Tai kaipgi palieka išstatytus tokiems pavojams?

Į šį klausimą leiskime atsakyti šv. Jonui Auksaburniui. Tarp jo raštų randame laišką draugui Stagirijui, kuris buvo smarkiai gundomas. Rašo taip. Jei šėtonas stumtų mus į blogį prievarta, būtų kas kita. Bet jis tegali vien įkalbinėti, vilioti, o mes pajėgiame tuos jo viliojimus atmesti. Todėl, palikdamas jam galią veikti, Dievas kaip tik parodo savo rūpestį ir meilę mums, ir tai dėl trijų priežasčių.

Viena, tuo jis mus glaudžiai jungia su savimi ir skatina dorybes. Kas mato gresiant priešo pavojų, glaudžiasi prie to, kas gali nuo jo apginti. Auksaburnis šį dalyką iliustruoja pavyzdžiu. Žiūrėk, sako, į mažus vaikus. Išsigandę kokios nors baisybės, bėga pas motiną ir taip tvirtai laikosi jos įsikibę, kad dažnai net keliems nelengva atplėšti. O kada sau gresiančio pavojaus nemato, tai neklauso ateiti net šaukiami. Taip elgiasi, sako jis, ne tik maži vaikai. Panašiai yra ir su mumis. Tik tuomet, kai mums tas piktašis priešas įvaro baimės ir neduoda ramybės, daromės išmintingi, imame pažinti save ir uoliai ieškome Dievo. Trumpai, Dievas leidžia mus gundyti, kad arčiau sujungtų su savimi.

Antra, tai daro, kad labiau sugėdytų velnią. O gėda didelė, kad jo, tokio galingo,

jėga sudūžta prieš silpną žmogų. Žemesnis kūrinys, anksčiau jo nugalėtas, dabar ne tik išsivadavęs, bet kovoje jį patį nugali. Tai didelis pažeminimas, bet užsitarnautas. Čia ypatingai gražiai sušvinta Dievo neišmatuojama išmintis ir nuostabi galia: kad piktasis, net gundydamas, prieš savo valią padeda tapti laimėtojais ir pasiekti daugelį kitų gėrybių. Jam yra nepakeliamas prakeikimas, kad, prieš Dievą sukilęs ir visomis jėgomis jo planus griaudamas, tiems planams kaip tik tarnauja. Jau jį kremta ėda kiekvieną kartą, kai daromės geresni. Bet tiesiog žeidžia iki pačių būties gelmių, kad daugelis žmonių darosi geresni kaip tik dėl jo priešingų pastangų, jo talkinami. Trumpai, Dievas leidžia mus gundyti, kad labiau sugėdytų velnią.

Trečią, tai daro, kad padidintų žmogaus garbę ir nuopelnus. Ir ši dėsni Auksaburnis iliustruoja pavyzdžiais. Ar ne tiesa, klausia, kad iš kareivių tas labiausiai gerbiamas, kuris kaujasi su pajėgiausiu priešu? Juo priešas, su kuriuo kovojo ir laimėjo, buvo galingesnis, juo didesnė laukia garbė, grįžus iš kovos lauko. Visai panašiai sporto varžybose. Panašiai ir medžioklėje: juo pavojingesni kieno gaudomi žvėrys, juo labiau jis nusipelno mūsų pagarbą savo drąsa ir sumanumu. O velnias yra patyręs ir pajėgus priešas, baisus ir piktas žvėris. Apaštalas Petras apie jį ir sako, kad sukąs aplinkui it riaumojantis liūtas, tykodamas, kurį galėtų praryti. Iš tikrųjų Šv. Rašte tais dviem vardais jis dažnai ir vadinamas: priešas ir žvėris. Tu nori, klausia savo laiške Auksaburnis, kad Dievas atimtų iš velnio galią mus gundyti? Bet tuo pačiu atimsi žmogui laimėjimo garbę, progą įsigyti didžių nuopelnų, už kuriuos vainikuojamas danguje.

Ta kovos, laimėjimo ir už tai laukiančios garbės mintis liejasi iš kiekvieno apaštalo plunksnos Naujajame testamente. Štai Jokūbas, vadindamas pagundas bandymais, rašo: "Palaimintas žmogus, kuris ištveria išmėginimą, nes, kai bus išbandytas, jis gaus gyvenimo vainiką, kurį Dievas yra pažadėjęs jį mylintiems" (Jok 1, 12). Štai Petras savo laiške rašo: "Tuomet jūs džiaugsitės,

nors dabar ir reikia truputį paliūdėti įvairiuose išmėginimuose. Taip jūsų nuoširdus tikėjimas, brangesnis už pragaištantį auksą, kuris ugnimi ištiriamas, bus pripažintas vertas pagyrimo, šlovės bei pagarbos, kai apsi-reikš Jėzus Kristus" (1 Pt 1,6-7). Štai Jonas savo Apreiškimo knygos pradžioje Kristaus vardu rašo laišką septynioms bažnyčioms. Kiekvienai skirtieji žodžiai baigiami tuo, kokia garbė laukia ištikimai kovojusio laimėtojo. Štai Paulius. Jo laiškuose ypatingai gausu tokių vaizdų, kaip kova su tamsos galybėmis, prieš jas naudotini ginklai, laimėtojo palmė, garbės vainikas. Toks yra šv. Jono Auksaburnio atsakymas į klausimą, kodėl Dievas leidžia mus gundyti.

Prie šio Bažnyčios Tėvo galime pridėti, ką sako šv. Tomas Akvinietis, bene svariausias Bažnyčios teologas. Nurodo štai ką. Tokia jau Dievo apvaizdos tvarka, kad jis rūpinasi žemesniųjų būtybių gerove, naudodamas aukštesniasias. O savo prigimtimi tarp žmogaus ir Dievo stovi angelai. Tad Viešpats juos ir naudoja žmonių gerovei. Žmogaus gerove, tęsia toliau, Apvaizda rūpinasi dvejopu būdu: Vienu rūpinasi tiesiogiai: naudodama geruosius angelus, kurie mus veda į gėrį ir traukia nuo blogio. Antru rūpinasi netiesiogiai, naudodama bloguosius, kurie mus ugdo priešingų jėgų atakavimu. Tai daro, kad ir šie po savo sukilimo neliktų jos plane be naudos.

Be abejo, atsakymas į vieną klausimą neišvengiamai privedė prie kito. Kaipgi tada su malda *Tėve mūsų*? Juk joje kaip tik prašome, kad Dievas mūsų gundyti neleistų. Sakome: "Ir neleisk mūsų gundyti!" Štai buvo nurodyta, kad Dievas mus gundyti leidžia, nes tai neša didžios naudos; kad tas leidimas kaip tik rodo jo didžią meilę ir rūpestį. O čia meldžiamės, kad jis gundyti neleistų. Argi tai ne aiškus prieštaravimas?

Tėve mūsų maldos prašymą "Ir neleisk mūsų gundyti" turime tinkamai suprasti. To prašymo mus mokė Kristus. Todėl ir jo prasmę turbūt geriausiai atskleis paties Atpirkėjo pavyzdys. Savo kančios išvakarėse, mirštamai išsigandęs ir prakaituodamas krauju, parpuolęs ant kelių, Jėzus meldėsi:

"Mano Tėve, jeigu įmanoma, teaplenkia mane ši taurė. Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu" (Mt 26, 39). Ta Kristaus malda gražiai ir giliai rodo, jog, nors dalykas naudingas, galime prašyti Dievą, kad jam įvykti neleistų. Kitais žodžiais, dalyko nauda ir mūsų malda, kad jis neįvyktų, nebūtinai vienas antram prieštarauja.

Kristaus kančia tikrai nešė didžios naudos: sutraukė šėtono pančius, žmonijai laimėjo atpirkimą, o jam pačiam nupelnė garbę. Ir tai jis aiškiai žinojo; toks buvo nuo amžių Dievo planas. "Argi Mesijas neturėjo viso to iškentėti ir įžengti į savo garbę?" klausia prisikėlęs (Lk 24,26). Bet Alyvų darže savo Tėvą meldė, kad kančios neleistų.

Kova su pagunda ir jos nugalėjimas, kaip nupiešė šv. Jonas Auksaburnis, neša daugiopos naudos: jungia su Dievu, gėdija velnią ir didina žmogaus garbę. Tačiau ji, kaip kiekvienas bandymas, mus gąsdina. Gąsdina ypač čia, prisiminus, koks neatlaidus priešas, kaip nepatikimos savosios jėgos ir kas laukia kovą pralaimėjus. Todėl krikščionis ir meldžia Tėvą, kad, jei galima, tos kovos taurės nereikėtų gerti. Tačiau jei tokia dangaus valia, pasiryžęs ją priimti ir ištikimai kovoti. Meldžia kaip Mokytojas, prašęs, kad, jei galima, nereikėtų gerti kančios taurės, bet pasiruošęs, jei tokia Tėvo valia, ją priimti ir kentėti. Tad anas Tėve mūsų prašymas, išreikštas gausesniais žodžiais, skambėtų taip: "Neleisk mūsų gundyti. Tačiau, jei nuspręsta, kad ta ar kita pagunda mus ištiktų, teįvyksta tavo šventoji valia!"

Juo atidžiau apie minėtą Tėve mūsų maldos prašymą mąstome, juo ryškiau atskleidžia mūsų akims, kaip meistriškai tame trumpame sakinyje Kristaus jaustos pamatinės tiesos apie Dievą, mus pačius ir gundantį priešą. "Ir neleisk mūsų gundyti!" Tuo prašymu prisimename tiesą apie velnią: kad jis gali mus gundyti tik Dievui sutikus. Pajėgia mums tik tada ir tiek spėsti pinkles, kada ir kiek Visagalis jam leidžia. Ši tiesa vaizdingai išreikšta vienoje Senojo testamento vietoje—Jobo knygoje. Jos pra-

džioje pasakojama, kaip šėtonas, norėdamas gundyti ištikimąjį Jobą, kiekvieną kartą prašo Dievą leidimo.

"Ir neleisk mūsų gundyti!" Tuo prašymu išpažįstame tiesą apie save: jog esame silpni, reikalingi Dievo pagalbos. Kaip esame silpni, dažnas jau žinome iš savo pačių puolio. Dar aiškiau baisų žmogaus silpnumą stato mums prieš akis puolimas tokių asmenų, iš kurių jo visai nebūtume laukę. Pavyzdžių šventojoje istorijoje yra ne vienas. Matome puolus paties Dievo išsirinktą karalių Dovydą, skirtą būti jo Sūnaus protėviu. Matome puolus paties Kristaus išsirinktą apaštalą Judą, skirtą būti vienu iš dvylikos Bažnyčios šulų. Matome puolus Petrą, Atpirkėjo paskirtą būti uola savo statomai Bažnyčiai, ir puolus dar tą patį vakarą, kai iškilmingai tvirtino esąs pasiryžęs drauge su Mokytoju eiti į kalėjimą ir net mirtį. Ar mes esame stipresni, negu jie, ar šventesni, ar turime daugiau malonių, klausia šv. Augustinas, kad galėtume puolio nebijoti? Savo silpnumo ir trapumo prisiminimas yra geriausia apsauga nuo puolimo; tai daro mus nuolankius, atsargius, budinčius ir tuo vertus Dievo pagalbos.

"Ir neleisk mūsų gundyti!" Tuo prašymu išpažįstame tiesą apie Dievą: jog yra galingas ir geras Tėvas, kuriuo pasitikime. Pasitikime, kad jis, žinodamas mūsų jėgas, arba neleis tokiai pagundai mūsų pulti, ko-kiai nesame priaugę, arba suteiks galios jai atsispirti. "Dievas ištikimas", rašo šv. Paulius. "Jis neleis jūsų mėginti virš jūsų jėgų, bet padarys, kad galėtumėte atlaikyti išmėginimą" (1 Kor 10, 13).

Pagaliau tuo prašymu, tik neišreikštu būdu, išpažįstame savo ryžtą su pagundomis kovoti. Krikščionis maldoje žvelgia į savo Mokytoją Kristų, stengiasi melstis su tokiu pat dvasios nusistatymu, kaip jis. Alyvų darže mato Atpirkėją, prašantį, kad Tėvas neleistų kančiai jo ištikti. Tačiau tame prašyme buvo įjungtas ryžtas, jei Tėvas taip nuspręs, ištikimai kančios keliu eiti. Taip ir mūsų prašyme, kuriuo kreipiamės į Tėvą, kad neleistų mūsų gundyti, įjungtas

ryžtas, jei Apvaizda nuspręs pagundą leisti, ištikimai žengti kovos keliu.

Tad faktas, kad būti gundomam neša naudos, ir prašymas, kad Dievas gundyti neleistų, vienas antram neprieštarauja. Dar daugiau, tai gražiai atskleidžia mūsų prigimtį, kurioje matome baimės supamą drąsą, išgąščio lydimą ryžtą, atramos ieškančią ranką ir Tėvo jai duodamą galią. Tą prigimtį regime ir ją priėmusiame Kristuje. Apie jį, mūsų brolių, šv. Paulius yra pasakęs čia labai tinkamą žodį: "Pats iškentęs bandymus, jis gali padėti tiems, kurie yra bandomi" (Žyd 2,18).

Gundymo klausimą svarstyti pradėjome, leisdami prabilti vienam Bažnyčios Tėvų — šv. Jonui Auksaburniui. Svarstymą baigdami, pasiklausykime kito Bažnyčios Tėvo — Alberto Didžiojo. Jis nurodo faktą, kad visi krikščionys, iš tikrųjų visi žmonės, sudaro vieną didžiulę gundomųjų bendruomenę. Mes visi vienu ar kitu metu esame gundomi. O žinome iš patirties, kad su priešų kovojama daug sėkmingiau jungtinėmis jėgomis, negu pavieniui. Todėl, tęsia šv. Albertas, turime su meile rūpintis vieni kitais. Tą rūpestingą meilę kitiems galime rodyti keturiais būdais: viena, gundomą brolių užjausdami; antra, jį palaikydami, kad kovos kelyje nesukluptų; trečia, už gundomus asmenis melsdamiesi; ketvirta, tvirtai laikydami Dievo patys, kad Viešpats, matydamas tyrą ir taurų vienų savo šeimos narių gyvenimą, dėl šių tiestų savo gelbstinčią ranką tiems, kurie yra gundomi, ypač lemiamą kovos valandą — apsisprendžiant už gėrį ar blogį.

• Pasaulyje yra 4.371.000.000 gyventojų, iš jų 1.353.000.000 krikščionys. Krikščionių tarpe daugumą sudaro katalikai — jų pasaulyje yra 784 milijonai. Protestantų yra 400 milijonų, stačiatikių 170 milijonų. Pietų ir Šiaurės Amerikoje katalikai sudaro 62% gyventojų.

• Japonijoje krikščionių tėra apie 411.000, bet Šv. Rašto knygų kasmet išperkama apie 2.000.000. Kai 1978 m. buvo išleistas bendrai katalikų ir protestantų parengtas Šv. Rašto vertimas, per du mėnesius jo buvo išpirkta 90.000 egzempliorių.

UŽGESUSIOS ŽVAKĖS ŠVIESA

(Kun. K. Garucką, S.J., prisiminus)

O. GRT.

Visame pasauly aidi skaudūs mūsų žingsniai
visų šalių, visų dienų, visuos keliuos —
artyn, artyn prie mirties atverto slenkščio
ir niekad, niekad atgalios.

Bernardas Brazdžionis

Mintimi ateinu prie tavo kapo, slapčia paglostau jo smėlį ir neverkiu. Tai kas, kad tą slenkstį peržengei pernelyg anksti! Yra kažkas nepavaldus kapui nei kategoriškam "niekados". Jei užgestų žvaigždė, mes dar šimtmečių šimtmečius regėtume jos šviesą. Ir tu, lyg ta užgesusi žvaigždė — tavęs nėra, o tavo žodžių šviesa ir dabar šviečia mano takams. Lygiai taip, kaip švietė tuos mūsų pažinties kelis dešimtmečius.

Prisimenu. Pirmutiniai pokario metai. Koks vienišas, bejėgis pasijunti Vilniaus griuvėsiuose, kai ateini iš nuniokotų namų, nežinai, kur ir kaip susirasi darbą, pastogę, kada vėl savo rankose pajusi mažųjų delnukus.. . Tiesiog iš neturėjimo kur eiti paklausai tavęs, kviečiančio pereiti Viešpaties kančios kelią.

Kalvarijos — ne pirmutinį kartą eini šiais takais. Ir vis tiek kiekvieną kartą jie prabyla nauja prasme. Ir pačia reikalingiausiu tuo metu.

Getsemanė. Kartybės taurė. Ji virsta paguodos taure, kai ištari: "Teesie Tavo valia". Atrodo, išgirdai pačią didžiąją gyvenimo paslaptį, girdėtą daug kartų, tačiau tik dabar suprastą. Galėtum toliau nebe-eiti, visam gyvenimui ir jo negandams pakelti pakaktų šito — Teesie...

Bet taip tik atrodo. Gyvenimas toks išsekinantis. Kova už duoną, už darbą, už pastogę. Ateina diena, kai pasijunti toks menkas, bejėgis, niekam nereikalingas. Kai bijai prie Viešpaties stalo eiti, kad neišgirstum: "Kaip čia atėjai..

"Nereikia bijoti savo menkumo. Juo arčiau šviesos, juo ryškiau matyti dėmės. Juo

labiau artėsi prie Dievo, juo labiau jausi savo menkumą. Tačiau jis turi žadinti pasitikėjimą Dievo gerumu. Nevertieji turi didesnę teisę į Dievo gailestingumą..

Dievo pasigailėjimas priklauso silpniešiams. .. Taip. O vis tiek pati jaunystė, jėgų brandumas. Tiek daug neišsakytų žodžių. . . Norėtusi daryti kažką didelio ir gražaus. Siūbuoti Karaliaus varpus. Degti Karaliaus ugnim — kad pasaulis išgirstų, kad pamatytų, kur jo išgelbėjimas. Norėjai daug, o negalėjai nieko. Jauteisi lyg bedarbis, kurio rankos nereikalingos niekam.

"Dievas neturi bedarbių. Ir Jis žino valandas, kada darbininkus šaukti. Paskutinės valandos darbininkai gauna ne tik vienodą atlyginimą su tais uoliaisiais, dirbančiais nuo pat ryto, bet jie dar laimi Viešpaties pasigailėjimą. Nes šeimininkas žino: darbo laukti ir jo ilgėtis nėra lengviau už patį darbą. Ir jis atlygina ne už darbo rezultatus, bet už gerą valią".

1948 metų gegužės pabaiga. Tavo žodžiai iš Aušros Vartų: "Marija tremtyje Egipto žemėje. Be namų, be šventyklos. Neaišku, kaip suras pastogę Kūdikiui. Bet ji rami ir pilna pasitikėjimo. Tremtis padės jai susikaupti, visa svarstyti savo širdyje..."

Kas padiktavo šituos žodžius aną lemtingą dieną? Nuojauda? Žinojimas? Vis tiek. Šitų žodžių mums prireikė jau tą pačią naktį, kai užkalti vagonai pajudėjo į nežinią, tolyn nuo šeimos, nuo tėviškės, nuo visko, kas brangiau už gyvenimą... Šventoji Motina, tu pirmiau už mus patyrei tremties dalį. Ir mes — Tavo kelio dalyviai.

O paskui — Sibiro taigų platybės. Kirvis, pjūklas, dalba. Ką galima pasakyti žmogui, kuris neteko visko, net vilties. O tu ir neieškojai žodžių. Senų laikraščių banderolėje tu atsiuntei Tobijo giesmę: "Aš išblaškiau jus tarp svetimų tautų, kad liudytumėte stebuklingus mano darbus".

Dievo liudininkai... Tai ką mums reiškia alkis, nuovargis, pasiilgimas, jei esame Dievo liudininkai ... Jei esame Dievo liudininkai, tai mūsų gyvenimas turi liudyti visa Žinantį, visa Galintį. Naujos šeimos gyvenimas atrodė negalėtų būti laimingas, jei-

gu jo nepalaimintų tavo ranka. Ir mirusiam, atrodė, būtų nepakeliamai sunki ištrėmimo žemė, jei nežinotum, kad tavo "Requiem" palydės kiekvieną. Tu buvai mums tikras, nors jokiais dokumentais nepaskirtas, tarpininkas tarp žemės ir dangaus. Per tūkstančius kilometrų mus pasiekdavo tavo žodžiai, ir jie mums buvo duona.

*

Mintimi ateinu prie tavo kapo. Slapčia paglostau jo smėlį. Ir džiaugiuos — gerai, kad tu pirmas peržengei mirties slenkstį. Mintis, kad esi anapus, padrąsins mano paskutinius žingsnius. Ir tikiu — tu būsi liudininkas, bendro kelio dalyvis. Pirma negu šeimininkas paklaus: "Kaip patekai čia, neturėdamas. ..", tu pasakysi: "Tai kelio dulkės, Viešpatie, tai nelengvo kelio dulkės..."

ĮSAKYMAI IR PALAIMINIMAI

P. DAUGINTIS, S.J.

Ar tarp jų yra koks ryšys? Ar Dievo įsakymai veda į Kristaus paskelbtųjų palaiminimų laimę? Juk paprastai įsakymai mums neatrodo malonūs. Jie ko nors iš mūsų reikalauja. O duoti ir dėti pastangas mums sunkiau, negu gauti.

Tačiau šeimoje tėvų įsakymai vaikams paprastai nėra sunkūs. Vaikai žino, kad tėvų įsakymai eina iš mylinčios širdies, kad tėvai jiems tik gero nori. Tie įsakymai duodami tik jų naudai, ir juos vykdant, bus pasiekta šeimos laimė ir džiaugsmas.

Taip ir Dievas, mus mylintis Tėvas, įdiegdamas savo įsakymus į žmogaus prigimtį ar paskelbdamas juos žodžiais, siekia ir žmogaus — tų įsakymų vykdytojo laimės, ir žmonių bendruomenės gerovės bei savo garbės.

Dievas to siekia ne prievarta, ne jėga, bet paties žmogaus įsitikinimu ir noru, kad protingasis jo kūrinys — žmogus laisvai juos vykdytų, pasitikėdamas, žinodamas ir pajusdamas įsakymų vykdymo jam teikiamą naudą ir palaimą.

PALAIMINIMŲ ŽADAMA LAIMĖ

Panašiai darė ir Naujojo Testamento įstatymdavys Jėzus Kristus. Jis nepanaikino Dievo ir kitų įsakymų, bet reikalavo ne raidiško, o tikro, nuoširdaus jų vykdymo. Jis paskelbė: "Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: 'Nesvetimauk!' O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi. .. kiekvienas, kuris atleidžia žmoną... — skatina ją svetimauti; ir jeigu kas atleistąją veda — svetimauja" (Mt 5,27-32).

Panašūs, dideli savo reikalavimais yra ir kiti N. Testamento įsakymai. Bet už jų vykdymą Kristus Kalno pamoksle paskelbė didelius pažadus: "Palaiminti dvasingieji vargdieniai, romieji, gailestingieji, liūdinantieji, tyraširdžiai, persekiojamieji. Būkite linksmi, paguosti, jūs paveldėsite žemę, jūsų yra dangaus karalystė, jūs būsite vadunami Dievo vaikais, regėsite Dievą! (plg. Mt 5,3-12).

Daugelis tų palaiminimų ir pažadų įvyksta jau šioje žemėje, bet jie visi yra ir eschatologinio pobūdžio — bus atlyginta kitame gyvenime, ten jie susilauks palaimos ir džiaugsmo. Tačiau kad visi tie palaiminimai gali būti vykdomi jau ir šioje žemėje, matyti iš Kristaus žodžių: "Kas pripažįsta mano įsakymus ir jų laikosi, tas tikrai mane myli... Ir aš jį mylėsiu ir jam apsireikšiu. .. ir mano Tėvas jį mylės. Mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" (Jn 14,21-23).

Taigi tyraširdžiai, Dievo įsakymų vykdytojai, dideli Kristaus mylėtojai turės kažkokį pojūtišką dvasinį Dievo patyrimą. Gal tai būtų kokia nors vizija ar palaimingas vidujinis pergyvenimas, Kristaus artumo pajautimas, o gal kokia nors Dievo meilės ekstazė.

PALAIMINIMAI GAUNAMI SIEKIANČIŲJŲ

Ne vienas galbūt pagalvos: kažin ar palaiminimų dalyviu gali tapti kiekvienas eilinis tikintysis? Galbūt tai pasiekama tik dvasininkams, vienuoliams, švento gyvenimo žmonėms. Bet nėra ko čia abejoti. Kiekvienas tikintysis gali ir turi vykdyti Dievo įsakymus ir tapti mylimu Dievo vaiku, su-

pamu visokios dieviškos palaimos. Reikia tik norėti ir su Dievo pagalba ryžtingai siekti. Juk "Dievo karalystė kenčia prievartą — ir stiprieji ją gauna".

Tėvas šeimoje, duodamas vaikui įsakymus, siekdamas padėti jam išvystyti turimus talentus ir išauginti savo giminės vardu vertu geru žmogumi, sudaro ir sąlygas, suteikia priemonių, leidžia jį mokslus ir duoda išmintingų patarimų bei savo asmenišką pagalbą. Taip ir Jėzus Kristus jį mylinčiam vaikui suteikia tinkamų priemonių ir pagalbą, tik dar daugiau ir gausiau. Per Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus tikintysis drauge su pašvenčiamąja Dievo malone gauna ir kitas pastoviai įlietas malones — tikėjimo, vilties ir meilės dorybes ir į antgamtinį lygį pakeltas moralines protingumo, teisingumo ir susivaldymo dorybes, o taip pat ir Šv. Dvasios dovanas bei pačią Šv. Dvasią, dievišką globėją ir padėjėją.

Vaikui, turinčiam iš prigimties gero balso ir klausos talentą, nesunkus tėvo liepimas mokytis groti koku nors instrumentu arba dainuoti. Kitų padedamas, jis greitai pramoksta gerai dainuoti ar groti, o paskui toliau lavindamasis, tampa muziku ar dainininku, žavinčiu savo menu klausytojus ir pats juo grožėdamasis. Lygiai taip pat ir gimimu gauti polinkiai bei galios ir Krikšto bei Sutvirtinimo sakramentais gautos dorybės — tie antgamtiniai talentai padeda tikinčiajam Dievo vaikui nesunkiai vykdyti Dievo įsakymus. Pradžioje gali būti kiek sunkiau, bet paskui, Dievo malonei padedant, vis lengvėja, įgyjamas geras paprotys arba dorybė, pvz. gerbti savo tėvus ir jų klausyti. Taip įsigyjama paklusnumo dorybė. Paskui, ilgiau tai praktikuojant, jau pradeda gyventi paklusnumo dvasia, padedami jausti šio įsakymo vykdymo vaisiai: sugyvenimas, tarpusavio pagarba, meilė, ramybė. Užviešpatauja džiaugsmas ir laimingumas.

Tokie palaimingi įsakymų vykdymo vaisiai ir yra aštuoni palaiminimai, Kristaus paskelbti Kalno pamoksle. Tad palaiminimai yra iš dorybių ir iš Šv. Dvasios dovanų kilę vaisiai, vykdant Dievo įsakymus, pata-

rimus ir įkvėpimus. Palaiminimai neša didelę palaimą ir kitiems žmonėms.

Pavyzdžiui, tokia palaiminimų dalyvė yra ir motina Teresė. Ji plačiai vykdo gailingumą. Taip pat skelbdama sugyvenimą tarp kastų, rasių ir tautų, ji tapo taikdare. Visų ji vadinama Dievo dukra, vargšų motina. Už savo veiklą ji yra įvertinta ir Nobelio premija.

PALAIMINTI ROMIEJI

Trumpai pasvarstysime, kaip yra praktiškai siektinas vienas iš Kristaus palaiminimų: "Palaiminti romieji — jie paveldės žemę". Šiame palaiminime "žemės paveldėjimas" labiau suprantamas bibline prasme. Taip tvirtinama 36-oje psalmėje:

Būk Dievui ramus, juo pasitikėki.
Nesikarščiuok, matydamas žmogų, kuriam
viskas sekas,
kuris kitam spendžia žabangas...
Kurie pikta daro, bus sunaikinti,
o pažadėtąją žemę valdys, kas Viešpačiui
vilias...
Tuo tarpu romieji valdys pažadėtąją žemę
ir džiaugsis gražiausia ramybe.

Palaiminimas suprantamas taip pat platesne prasme. Su žeme, su žemės paveldėjimu ar valdymu yra susijusi nuosavybė, turtas, įvairios medžiaginės gėrybės, pinigai, apdraudos, o taip pat garbė, autoritetas, valdžia.

Romumas statomas prieš piktumą, kylantį įvairiomis formomis iš neapvaldytos rūstybės aistros. Rūstybė yra didelė emocinė žmogaus galia, padedanti ryžtingai apsiginti nuo tikro ar tariamo priešo, nugalėti didelę sunkenybę ar gresiantį pavojų.

Siekiant romumo, vienos iš susivaldymo dorybės formų, pirmiausia reikia mokytis iš Kristaus. Jis nesierzino dėl turto, vardo, garbės ar galios. Neparodė savo pranašiškos ar dieviškos galios, kaip pvz. nazaretiečiai norėjo jį nustumti nuo kalno ar kai fariziejai jį užsipuldavo, niekindavo, grasindavo. Tada jis pasitraukė iš Judėjos į Galilėją. Ir kai buvo suimtas, kalamas prie kryžiaus, išjuoktas, jis meldėsi: "Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro!" Tad jis galėjo ir savo pavyzdžiu, ir žodžiu mokyti: "Mokykitės iš

manęs, nes aš esu romus ir nuolankios širdies, ir jūs rasite savo sieloms atgaivą".

Dabar aiškėja ir tolimesnis kelias, kaip siekti romumo, kokią programą savo kasdieniniame gyvenime vykdyti ir kaip savo dvasinį gyvenimą romumu bei kitais palaiminimais pagrįsti. Reikia svarstyti, apmąstyti, įsijausti į Kristaus pavyzdį ir žodžius apie palaiminimus. Reikia Dievą prašyti romumo malonės. Stengtis parodyti romumą savo šeimoje, darbovietėje, santykiuose su kitais. Nesierzinti, kai kiti užgauna mūsų garbę. Pabandyti susivaldyti, ko nors aštraus nepasakyti, bet toliau ramiai bendrauti.

Kartais reikia vaikams ar kitiems žmonėms parodyti rūstybės, kaip tai padarė ir Kristus, išvarydamas pirkliujančius iš Jeruzalės bažnyčios šventorių. Bet jeigu mes kartais parodėme perdėtą rūstybę, nesusivaldymą, tai reikia mėginti kaip nors atsiprašyti. Vakarinėse maldose naudinga prisiminti apaštalo žodžius: "Rūstaukite taip, kad nenusidėtumėte! Tegu saulė nenusileidžia ant jūsų rūstybės. Ir nepalikite vietos velniui" (Ef4,26). Vienas žmogus pasakojo, kad vaikystėje, išpažinčiai baigiantis, klebonas vis jį paklausdavo: "Ar neturi prieš ką nors piktų, šiurkščių jausmų?" Jam tada būdavo lengva atsakyti, kad neturi, bet suaugus jau būtų sunkiau į tą klausimą neišvengiamai atsakyti.

Mes ne kartą prieš tą ar kitą asmenį jaučiame antipatiją, pyktį, esame užsigavę. Ne-reikia tokios nuotaikos ilgai laikyti, bet pagalvojus ir suradus priežastį, Kristaus aki-vaizdoje atleisti ir save pabarti už savanau-diškumą, puikybę, garbės troškimą.

Sunkesniais atvejais reikia bandyti vykdyti Kristaus nurodymus apie reikalą susitaikyti su broliu, net paliekant auką prie altoriaus ar einant pas teisėją (Mt 5, 23-26). Įdomu, kad Lietuvoje teisėjai būdavo vadinami taikos teisėjais. Jie pirmiausia stengdavosi sutaisyti susikivirčiusius.

Mes, tikintieji žmonės, neturime niekad vartoti fizinės ar moralinės prievartos; priešingai, visiškai ramiai pripažinti kitų šeimos narių, kitos grupės, partijos, rasės, tikybos žmonių teises. Padėkime tas teises jiems ap-

ŽMOGAUS SILPNYBĖS

CHIARA LUBICH

"Gana tau mano malonės, nes mano galybė geriausiai pasireiškia silpnume" (2 Kor 12,9).

Paulius, turėdamas gintis nuo visokių kaltinimų, antrame laiške korintiečiams sumini savo privalumus, parodančius jo apaštalavimo misiją. Paminėjęs darbą, triūsą ir kentėjimus, paskelbtus skelbiant Evangeliją, toliau kalba apie turėtus regėjimus, kuriais jam buvo apreikštos dieviškos paslaptys. Bet jis pabrėžia, kad jam buvo duotas "dyglys kūne", idant neišpuiktų dėl tų apreikšimų. Tas dyglys reiškia kokią nors kūno kančią, galbūt malarijos sukeltą. Jis tris kartus meldė Jėzų tą kentėjimą atimti, bet Jėzus atsakė: "Gana tau mano malonės, nes mano galybė geriausiai pasireiškia silpnume".

Dievo veikimas ir jėga geriausiai pasireiškia tuose Jo instrumentuose, kurie yra pilni žmogiško silpnumo ir trapumo. Ir kuo daugiau to įrankio "silpnumas" naudojamas, tuo labiau jame pasireiškia darbo didingumas to tikrojo autoriaus, kuris tą įrankio silpnumą naudoja. Paulius tą tiesą supranta, užtat sako: "Džiaugiuosi tad silpnumu" (2 Kor 12,10). Jis mini paniekimus, įžeidimus, sunkenybes, persekiojimus ir priespaudą, kentėtą dėl Kristaus meilės.

Paulius pirmiausia galvoja apie sunkenybes apaštalo gyvenime. Tačiau yra "silp-

ginti. Leiskime jiems tomis teisėmis naudotis šeimose, darbovietėse, visuomenėje.

Kristus ragina siekti dar didesnio tobulumo — nesipriešinti net piktam žmogui: mušančiam atsukti kitą žandą, melstis už persekiotojus, daryti gera savo priešams.

Žinoma, ne iš karto ir negreit galima pasiekti tokio tobulumo laipsnio, bet su Dievo pagalba ir malone reikia stengtis siekti, nuolat nugalint savo palinkimus. Nereikia per daug vertinti turtus, garbę, galią, bet atsiminti Kristaus žodžius: Pirmiausia rūpinkitės Dievo karalyste ir jos teisybe, o visa kita bus jums pridėta". Tad bus pridėta ir palaiminimais teikiama laimė.

numų", kurių visi krikščionys gali patirti: nepasisekimas, kartojamos klaidos, meilės stoka, daugelis įvairių ribotumų ir visa, kas yra mūsų "senojo žmogaus" išraiška ir kas, žinant mūsų pačių nepajėgumą, verčia pasitikėti tik vienu Dievu. Žmonės, įsitikinę savęs pačių menkumu, yra išsituštinę ir atsipalaidavę nuo savęs. Tada Dievas juos gali pripildyti savo Gyvenimu.

Tad kaip mes turėtume žiūrėti į savo silpnybes, kentėjimus ir ydas? Visi tie trūkumai neturėtų būti suprantami kaip bausmė, prakeikimas ar kliūtis mūsų santykiuose su Dievu. Jie turėtų būti priimti ir net mylimi kaip aplinkybės, kuriose gali geriausiai pasirodyti Dievo galybė.

Toks blogis, kaip pvz. nuodėmė, yra tikrai blogis. Jis turi būti nekenčiamas. Tačiau skausmas, kurį jaučiame užgavę Dievą, suklupimo pajautimas, mūsų nuodėmingo žmogiškumo našta turėtų mums priminti nukryžiuotąjį Jėzų, Jo išvaizdos subjaurojimą už mūsų nuodėmes. Kenčiančio Kristaus prisiminimas turėtų mus paskatinti mylėti savo kentėjimus ir juos aukoti Dievui. Tada ir mūsų gyvenimas būtų sujungtas su Kristaus kančia ir su Jo mirtimi kiekvieną momentą. Tai suteiktų mums patiemis ir daugeliui kitų tikrąjį gyvenimą.

Tad kaip reikia savo gyvenimui pritaikyti tuos pradžioje paminėtus Kristaus žodžius? Mūsų gyvenimo būdas turi būti priešingas tam, kurį paprastai žmonės renkasi. Čia mes tikrai turime eiti prieš srovę. Paprastai pasaulietiško žmogaus idealas yra jėga, pasisekimas, prestižas. Bet Paulius sako priešingai — mes turime girti savo silpnybėmis. ...

Tad turime mylėti kiekvieną mus sutinkantį kentėjimą, kiekvieną mus ištinkantį skausmą. Kai pastebime savo silpnumą, pasiveskime Dievui, visiškai Juo pasitikėdami. Matydamas mūsų silpnybes ir menkumą, Jis pats veiks mumyse. O kai Jis veikia, būkime tikri, kad tie darbai bus vertingi. Jie bus nepranykstančio gėrio šaltinis, kurs yra reikalingas ir pavieniams asmenims, ir visai bendruomenei.

Iš anglų kalbos išvertė K.P.

Zenta Tenisonaitė

PIEŠINIAI IR ŠKICAI

a.

Vyno spalvos nužydėjo.
Mintyse pražydo šviesios saulėtos dienos.
Tavo žodžiai paliko man kartų skonį,
kaip užkimus naktis . . .
Aš parduosiu savo veido kaukę,
kad pragyvenčiau mirtį . . .

b.

Laikrodis išbaido mėnulį,
parodydamas jam
nuogą ryto valandą.

c.

Saulės šventykloje —
papuoštas gėlių girliandomis —
nepasiekiamas tirpsta laikas,

šnabždėdamas meilę
naujiems horizontams . . .

d.

Plevėsuojantis vėjo apsiaustas.
Vakaras uždaro duris.
Ilgai nediršau rašyti . . .
Užmiršties jūroje plaukia
mano nuskendę žodžiai
apie meilę ir vėją . . .

e.

Valanda sustoja.
Mano praėjusių dienų sniegas
yra be balso ir sielos.
Naktis plaukia sidabrinėje šviesoje.
Alkana saulė slepiasi
už oro vandenyno.
Aš nebelaukiu saulės dovanų.
Mano mėlyno paveikslo
sapno veidrodis man rodo
įplyšusį praeities aidą.

f.

Už langų juoda naktis.
Dirbtinėje šviesoje mano
sapnų vėjas glosto
vienišką rožę.
Nežinau, kodėl sunkėja dienos . . .
Kodėl mano žodžiai
netenka pavidalo, ištirpdami
valandų vandenį . . .

g.

Lietaus lašai lūžta,
kaip trapi gyvybė.
Mano pirštai paišo piešinius
ant nakties juodos nugaros.
Viešpatie, uždėk savo pirštą
nors ant vieno mano paveikslo,
kad būčiau žemės dulkė.

ŠAUKŠTAS DEGUTO...

ANICETAS TAMOŠAITIS, S.J.

Čia dedame p. A. Mauragio laišką redaktoriui ir paskui—T. A. Tamošaičio, S.J., atsakymą.

Red.

Gerbiamas Kunige Redaktoriau,

Anicetas Tamošaitis, S.J., rašydamas apie "Bauginimus velniu" (1982 m. gegužės mėn.), priėjo keistos išvados, kad "Pasaulio ir išganymo istorija yra kova tarp šviesos ir tamsos. .. Dievo planas — kad žemė darytųsi dangaus atspindys, šėtono — kad būtų pragaro veidrodis". Nereikia būti teologu, kad galėtum suprasti, jog čia kalbama apie tikrą pagonybę, apie šviesos ir tamsos dievus ir jų kovas dėl pasaulio. Lengva atpažinti, kad čia kalbama apie persų — Zaratustros religiją, apie šviesos dievą Mazdą ir tamsos dievą Mainjū. Nesvarbu, kokiais vardais mes juos šiandien bevadintume, jie atpažįstami iš tos pačios pasaulėžiūros.

Krikščionybė išpažįsta vieną visagalią absoliutą — Dievą. Nuo šitos tiesos nebegalime nė per plauką nukrypti. Taigi mūsų Dievas negali vesti kovos pats su savimi — jis yra ir šviesos, ir tamsos Viešpats. "Neturėk kitų dievų, o tik mane vieną" — yra aiškus Viešpaties įsakymas.

Kitos išvados tėvas Anicetas negalėjo priėti, nes jis blogį laiko suasmeninta blogybe ir jį vadina šėtonu, kovojančiu su Dievu dėl pasaulio šviesos ir tamsos, nes jis šėtoną laiko galybe, pajėgiančia grumtis su Dievu. Tuo būdu paneigiama Dievui visagalybė ir absoliutumas.

Be abejo, blogis yra pasaulyje, bet ne tokių formų ir ne iš tų šaltinių kyla, kaip galvojo žmonija prieš 3000-2000 metų ir kaip dabar tebegalvoja kai kurie teologai. Blogis atėjo per nuodėmę; bet nuodėmė yra fundamentalinė Dievo plano dalis. Nuodėmė atėjo ne per šėtoną, o per laisvą žmogaus pasirinkimą, per jo paties apsisprendimą. Dievas, pastatydamas žmogų prieš pagundą — nevalgyti uždrausto vaisiaus, pa-

statė jį ir prieš apsisprendimą, leisdamas pačiam pasirinkti savo likimą: gali pasilikti kūrinio gamtinėje rojaus erdvėje ir džiaugtis gyvenimu, kaip kad esi, arba gali išsinerti iš tave supančios gamtinės realybės ir per gėrio bei blogio pažinimą ir per sunkias gyvenimo kovas už gėrį gali pasiekti antgamtinį tobulumą ir tapti Dievo vaiku. Toks yra Dievo planas, suprantamas iš apreiškimo ir iš žmogų ištikusios realybės, kurią galime šiandien geriau pažinti, negu tie, kurie gyveno prieš 3000-2000 metų.

Kas yra blogis ir iš kur jis kyla — tai jau kita tema, apie kurią reikėtų atskirai pakalbėti.

Su pagarba A. Mauragis

Sakoma, jog vienas šaukštas deguto sugadina visą statinę medaus. Tą pat reikėtų sakyti apie argumentavimą: vienas absurdiškas teigimas jame sugadina visą išvedžiojimą. P. Mauragis apgailestauja, kad dar tebėra likę teologų, kurie laiko velnią, arba šėtoną, gyva būtybę, siekiančia blogio ir kovojančia prieš Dievą. Įvairiai argumentuodamas, stengiasi įrodyti, jog tokie klysta. Bet vietomis prieina prie absurdo (jei atsi-prašius taip galima sakyti), kurie sugadina visą išvedžiojimo vertę.

Pavyzdžiui, jis sako: kadangi Dievas yra ir šviesos, ir tamsos Viešpats, tarp jų negali būti kovos, nes kitaip Dievas kovotų pats su savimi. Nesunku matyti, prie kokių neskaniai degutuotų išvadų šitoks teigimas neša. Paimkime evangelijose aprašomą Kristaus gundymą. Kadangi Kristus — pasaulio šviesa — buvo gundytas, bet pagal aną teiginį jo gundytojas negalėjo būti tamsos galybės (juk šiuo požiūriu tarp šviesos ir tamsos negalį būti kovos), tai Jėzus turėjo gundyti pats save; evangelistų ten minimas velnias reikštų kokią nors kitą to paties mūsų Viešpaties pusę. Kitokio kelio spręsti mums dėl ano teiginio nelieta, nebent kad šis praneštas evangelijos įvykis yra ne faktas, bet fantazija. Kad Kristus (kalbant evangelijos aprašymu Mt 4, 8—12) rodytų pats sau pasaulio karalystes bei jų didingumą, pažadėtų jas sau duoti, jei parpuolęs

pats save pagarbintų, paskui pavarytų pats save šalin kaip šėtoną, yra daugiau, negu absurdiška. O versti evangelijos faktus fantazijomis reikštų pūsti į vieną dūdą su mūsų tikėjimo puolėjais, ypač marksistiniu ateizmu.

Pažvelkime į kitą teiginį: jei šėtonas, arba piktosios dvasios, būtų asmeninės būtybės, pajėgiančios kovoti su Dievu, šis faktas paneigtų Dievo visagalybę ir absoliutumą. Ir šis tvirtinimas tėkšteli šaukštą deguto į visą dėstymo medų, nes aiškiai neteisingas. Pavyzdžiui, gerai žinome, kad žemėje, pačioje dabartinėje mūsų tėvynėje, yra žmonių, kovojančių prieš Dievą. Jie yra gyvos, asmeninės būtybės ir prieš Dievą kovoti pajėgia (juk jei negalėtų, tai nekovotų). Bet Dievo visagalybė ir absoliutumas dėl to nesugriūva. Vadinasi, kūrinių maištavimas prieš Kūrėją jo visagalybės ir absoliutumo nepaneigia, ir čia nedaro esminio skirtumo, ar tie kūriniai yra su kūnu, kaip žmonės, ar grynios dvasios, kaip puolę angelai. Čia ne griūva Dievo absoliutumas, o išlenda aikštėn tuo griuvimu grindžiamo argumentavimo menkumas.

Bet turbūt visų daugiausia argumentų vertė susidegutuoja, jei jie galioja tik tada, kai išprievartaujamas Dievo žodis, su kuriuo kertasi. P. Mauragis net pakartotinai tvirtina, kad dabar blogio, jo šaltinių ir veikimo nebegalima aiškinti taip, kaip prieš 3000-2000 metų. Kas galvota tada, šiandien reikią taisyti. Spėtina, kad jis užsimojęs taisyti ir šv. Paulių, prieš maždaug 2000 metų Ef 6, 10-17 skelbusį, jog esame atakuojami klastingo velnio, dvasinių blogio jėgų dangaus aukštumose, prieš kurias galime išsilaikyti tik apsišarvavę visais Dievo ginklais. Kol 1, 13 apaštalas taip pat sako, kad Dievas išplėšė mus iš tamsybių valdžios ir perkėlė į savo mylimojo Sūnaus karalystę; vadinasi, jei Dievui reikia mus iš tamsybių valdžios išplėšti, tai šios mus, jo nuosavybę, įstengia pasigrobti. Reikalingas būtų taisymo ir šv. Jonas, Apr 12, 1-4 regintis šėtoną kaip milžinišką ugniaspalvį slibiną, kuris tykoja prieš moterį, apsisiautusią saule, supamą dvylikos žvaigždžių vainiko ir gim-

dančią kūdikį; tykoja, norėdamas jį praryti. Ta moteris pagal Bažnyčios Tėvus yra ir Bažnyčia, arba aplamai Dievo tauta, ir Marija.

Sakant *spėtina*, kad šios ir panašios Dievo žodžio vietos užsimotos taisyti, išsireikšta palyginti švelniai. Iš tikrųjų reikėtų sakyti, jog jas p. Mauragiui *būtina* taisyti, tai yra prievartauti, kad pateikti išvedžiojimais nesugriūtų, nes sakytos vietos kaip tik aiškiai nurodo tai, prieš ką jis argumentuoja: jog esama gyvų tamsos galybių, vedančių kovą prieš Dievą ir Bažnyčią. O pradinės Šv. Rašto knygos pranešimas apie žmogaus puolimą ir to puolimo priežastį jo jau neslepiausiai išprievartautas, kai sako, jog nuodėmė atėjo ne šėtono pastangomis. Žinoma, tos vietos prievartaujamos, savaip aiškinamos, tikriausiai dangstantis kilniu motyvu: kad būtų išlaisvintos nuo pagonybės, persų Zaratustros religijos, kurią nepataisytos skelbtų...

Žymiai geriau būtų taip su Šv. Raštu nesielgti. Juk galvoti, jog mūsų šiandieninis protas taip giliai įžvelgia tiesą, kad prieš jį turi trauktis net Dievas, bylojantis savo specialiai įkvėptų ir veikiamų žmonių lūpomis, yra visų didžiausias absurdas. Drauge tai aklumas, nes nebematoma savęs tuo vedamo už virvutės šėtono, kuriam labiausiai patinka, kai neigiamas jo buvimas ir nepaisoma Dievo žodžio.

- Lenkijoje, Krokuvos vaivadija 1975-1982 m. suteikė leidimus pastatyti 79 bažnyčias ar kitus religinius pastatus.

- Vatikano sekretoriato santykiams su nekrikščionimis pirmininkas kardinolas Jadot specialiu raštu pasveikino viso pasaulio musulmonus jų Ramadato — pasninko užbaigimo šventės proga.

- Vatikano paštas šį rudenį išleidžia specialią dviejų ženklų seriją paminėti šv. Teresės iš Avilos mirties 400 m. sukaktį.

- Palestinos išlaisvinimo organizacijos vadovas Arafatas rugsėjo 15 d. aplankė popiežių Joną Paulių II ir su juo kalbėjosi apie 20 min. Popiežius savo žodyje pripažino, kad palestiniečiai turi teisę turėti savo tėvynę. Ragino palestiniečius atsisakyti terorizmo, keršto ir smurto. Ragino arabus ir žydus sustabdyti kraujo liejimą ir ieškoti taikos.

ŽMOGAUS ATMINTIES PROBLEMA

JONAS MIŠKINIS

Mokslininkai mano, kad viena didžiausių gyvosios gamtos paslapčių yra žmogaus atmintis. Informacijos kaupimas, išlaikymas ir atkūrimas — svarbi žmogaus smegenų funkcija. Atmintis — tai pagrindas, ant kurio formuojasi žmogaus psichinės veiklos pasireiškimai: elgesys, mąstymas, sąmonė ir t.t.

Žinoma, daugelį domina atminties problema. Kyla klausimas, dėl ko vieni sugeba atmintinai operuoti daugiaženkliais skaičiais, prisimena ištisas skaičių aibes, faktus, o kiti neprisimena net būtiniausių dalykų. Vyrauja nuomonė, kad gerą atmintį turintys žmonės pasižymi dideliu intelektu. Pasaulyje žinoma nemaža fenomenalinių atminties atvejų. Pavyzdžiui, XVIII amžiuje gyvenęs anglas Bakstonas galėdavo atmintinai sudauginti aštuoniaženklį skaičių su septyniaženkliais ar šešiaženkliais ir žaibiškai pasakyti atsakymą. Bet vis dėlto jis nepasižymėjo koku dideliu protu. Fenomenalia atmintimi pasižymėjo ir daugelis žymių matematikų. Nors ši jų savybė gerokai jiems pasitarnavo, tačiau toli gražu tai nebuvo jų genialumo priežastis. Vis dėlto galima sakyti, kad atmintis ir intelektas yra glaudžiai susiję.

Elektrinio galvos smegenų stimuliavimo ir per hipnozę įteigimo reiškiniai liudija, kad atminties pėdsakai gali išsilaikyti nepaprastai ilgai. Kanados neurochirurgas V. Penfildas neurochirurginių operacijų metu atliko žmogaus galvos smegenų elektrinio stimuliavimo eksperimentus. Dirgindamas vienos savo pacientės galvos smegenų didžiųjų pusrutulių smilkinių srities žievę elektros srove, jis padėjo jai atsiminti ankstyvos vaikystės įvykius. Jų vaizdai buvo tokie ryškūs, kad ligonė juos išgyveno taip ryškiai, kaip juos iš tikrųjų buvo išgyvenusi vaikystėje.

Kitas ligonis "pamatė" save drauge su giminaičiais savo gimtinėje — Pietų Afrikoje. Jam atrodė, kad jis girdi, kaip jie juo-

kiasi ir kalba. Šią sceną jis taip aiškiai išgyveno, tarsi nuo to laiko nebūtų praėję tiek daug metų.

Elektrinio smegenų stimuliavimo sukelti išgyvenimai visada atitinka realius praeities įvykius. Dažniausiai tai būna kasdieniški įvykiai, neturėję ligoniui didesnės reikšmės praeityje. Elektros srovė lyg iššaukia atsitiktinius momentus iš praeities. Elektrinio stimuliavimo sukeltų išgyvenimų ryškumas visada skiriasi nuo įprastinės atminties vaizdų. Pasak Penfildo, jo tiriamieji nežiūri į savo išgyvenimus ir kilusius vaizdus kaip prisiminimus. Jiems tai reiškia iš naujo matyti, iš naujo girdėti, t.y. vėl pajusti praeities akimirkas. Bet vis dėlto ligoniai suvokia, kad jie yra operacinėje, atsakinėja į gydytojų klausimus. Taigi jie būna lyg "dvejopoje būsenoje". Įdomu ir tai, kad elektros srovės sužadinti praeities įvykiai vyksta nuosekliai, akimirka po akimirkos, lyg visa tai kažkada būtų buvę įrašyta į magnetofono juostą.

Tad galimas dalykas, jog visi pojūčiai, įgyti per visą žmogaus gyvenimą, išlieka mūsų atmintyje, tarsi magnetofono ar filmo juostoje. Užrašoma visa į smegenis patenkanti informacija. Atrodo, kad šios hipotezės naudai kalba fenomenalios atminties atvejai ir tie reiškiniai, kuriuos galima stebėti hipnozės metu.

Šios rūšies literatūroje yra aprašytas šešiasdešimt metų mūrininkas, kuris hipnozės būsenoje atsiminė prieš 30-40 metų sudėtas atskiras plytas ir jose esančius nelygumus.

Mokslininkai skiria dvi atminties rūšis: trumpalaikę ir ilgalaikę. Trumpalaikės atminties pavyzdžių toli ieškoti nereikia. Kas mokosi ar mokėsi svetimų kalbų, gerai žino, kad iš pradžių dažnai pasitaiko tokių atvejų, kad žodyne 2 ar 3 kartus ieškomas tas pats žodis, kuris sakinyje jau buvo. Taip pat žmogus blogai prisimena telefono numerius, jeigu ne taip dažnai jais naudojasi.

Trumpalaikės atminties trukmė siekia tik kelias minutes.

Neurofiziologas O. Hebas paskelbė hipotezę apie ilgalaikės atminties mechanizmą. Pasak jo, informacija, patekusi į smegenis, nerviniais impulsais pereina per daugelį nervinių celių ir sudaro vadinamuosius reverberacinius ratus. Uždaras reverberacinis ratas sudaro engramą — atminties pėdsaką.

Pėdsakai, kartą užsifiksavę ilgalaikėje atmintyje, ilginiui tampa vis stipresni. Pastebėta, kad žmogaus galvos smegenų traumų (sutrenkimų, sukrėtimų) atvejais iš atminties iškrinta tam tikras laikotarpis. Tačiau atgavę sąmonę, ligoniai gerai prisimena senesnius įvykius, bet neprisimena įvykių prieš pat traumą. Sveikstant ligonio atmintis atsistato, bet pirmiausia atsistato ankstyvesniojo laikotarpio įvykiai. Jie yra patvaresni ir atsistato anksčiau. Taigi laikotarpis prieš pat traumą gali ir visiškai iškristi iš atminties.

Kai kurie mokslininkai teigia, jog šie atsitiktiniai impulsai nenutrūksta eina nervinėmis grandinėmis ir automatiškai stiprina atminties pėdsakus. Taigi kuo ilgiau egzistuoja atminties pėdsakai, tuo jie darosi patvaresni.

Visa informacija, nerviniais impulsais patekusi į žmogaus smegenis, sukelia pakitimų celėse ir palieka cheminį pėdsaką. Vėliau, kai iš aplinkos atėję signalai vėl sukuria tokią pačią cheminę-elektrinę situaciją, anksčiau susidariusios cheminės medžiagos sujaudina celę. Vienu metu panašios reakcijos vyksta daugelyje celių ir tai įgalina mus atsiminti. Taip tvirtina mokslininkai.

Mokslininkai tyrinėtojai jau senokai ieškojo atminties mechanizmų. Tačiau ne iš karto jie susiprato tyrinėti nervines celes. Dar šio šimtmečio pradžioje atminties pėdsakų išsaugojimas buvo aiškinamas mechaniniais neuronų dydžio ir formos pakitimais.

• Portlando vyskupijos kunigai savo susirinkime nusprendė skatinti JAV vyskopus, kad būtų pradėta planuoti šventinti į kunigus vedusius vyrus.

ISPŪDŽIAI IŠ “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KELIONĖS (III)

GUNDA KODATIENĖ

KELIONĖ Į HUELVĄ liepos 7 d.

Po pusryčių išvažiuojame iš modernaus Lutecia viešbučio, apleidžiamė Lisaboną ir važiuojame 376 mylias į pietus — į Huelvą, romantišką Ispanų miestą prie Atlanto.

Dar paskutiniai apsipirkimai prie autobuso: siūlomi atvirukai, vėduoklės ir gražiausios rankų darbo staltiesės — siuvinėtos ir megztos. Daugiausia perkamos staltiesės — spalvotai išsiuvinėtos (po 15-25 dol.). Nepaprastai gražios ir rankomis megztos, po 35-45 dol. Tos, kurios neatsilaikė pasiūlai, įsigijo net po kelias. Ne viena dar paskutiniu momentu šoko iš autobuso ir nusi-pirko. Gražiausią megztą staltiesę nučiupo Alfa.

Prieš pajudant autobusui, vadovė mus suskaičiuoja, kad kuris nepasiliktų Portugalijoje. Sudiev, Lisabona, daugiaaukščiai namai ir malonūs žmonės! Važiuojam prieš 25 metus statytą kabančiu tiltu, perkirsdami 4 kilometrų platumo Tėjo upę. Tiltas apmokamas, o taip pat ir greitkelis, į kurį mes įsukom.

Kaimelyje prie upės Sado sustojome atsigaiivinti. Visi giria nepaprastą kavą. Gaila, jos negeriu. Išeinu apsidairyti. Aukštai ant kalno matau arabų pastatytą 11-12 šimtmečio pilį. Aplink toluoje daugybė lyg prisėtų baltų raudonais stogais namelių. Čia pat pakalnėje, kur sustojome, prie gatvės mūrinė, masyvinė su dviem stambiais, kampuotais bokštais bažnyčia. Visų akių patraukė ant bokštų kampų gandrų lizdai su iškištomis gandriukų galvytėmis. Virš jų skraidė būrys gandrų, o vienas, kaip statula, stovėjo ant kryžiaus viršūnės. Kai kas tikrai manė, kad tai buvo statula, kol gandras nenulenė galvos žemyn.

Ir vėl skubiai į autobusą. Artėjant prie Ispanijos sienos. Seniau ją pažinau tik iš knygų, iš Bizet operos “Carmen”, iš gracinųjų matytų šokių. Kokia laimė dabar savo akimis matyti tą svajingą kraštą! Privažia-

vus sieną, sustojome prie muitinės. Mūsų vadovai nuneša surinktus pasus užantspauduoti. Formalumai paprasti ir greitai atliekami.

Esame žavingoje Ispanijoje. Pravažiuojame didžiules kamštinių ąžuolų plantacijas. Ir vėl matome aplupta oda medžius, kaip ir Portugalijoje. Toliau privažiuojame ir daugybę pušų su prikabintais indeliais sakams. Įmantrus žmogus visokiais būdais išnaudoja gamtą. Pramonei reikia korkos, terpentino, o jūs, medžiai, kentėkite, kad gyviems oda lupama ar sakai nuleidžiami. Gerai dar, kad jie nuo tų "egzekucijų" nemiršta. Privažiuojam saulėgrąžų laukus. Toks žydėjimas, toks spalvų ryškumas, tartum jose saulė žerėtų. Visur įkalnėse auga vynuogės. Baigia prinokti ir javai: avižų, miežių, rugių ir kviečių laukai. Matyti ir alyvmedžių plantacijos. Išnaudojama kiekviena žemės pėda. Jaučiama nepaprastai darbšti ūkininko ranka. 55% gyventojų verčiasi ūkininkyste, ir pusė valstybės pajamų yra iš žemės ūkio. Ypač daug eksportuojama alyvos. Restoranuose ir šeimose virimui ir kepimui vartojama alyva.

Privažiuojame miestą Beje, už jo kaimą Serpa. Matome aukštesnį kalną su gražiu, didingu dviejų aukštų pastatu. Čia turistų sustojimo vieta — Pansada Inn. Pastatyta valdžios lėšomis turistų patogumui su viešbučiu ir restoranu. Viduje švaru, erdviu, modernu. Žemos kainos — nakvynė su pusryčiais 23 dol. asmeniui. Nuo kalno — pasakiškas apylinkės vaizdas. Labai erdvi terasa, nuo kurios matyti miškas, nusitęsęs lyg žalias kilimas. Girdėti melodinga svirplių muzika, oras grynas, ramu. Norėtusi tos muzikos klausytis ir klausytis...

Deja, svirplių muzika sotus nebūsi. Susėdome puikiame restorane užkąsti. Prašmatnūs patiekalai. Bet mus vilioja storomis riekėmis supjaustyta juoda duona. Tepame ją sviestu ir valgome pasigardžiuodami. Matyt, visos skaniosios bandelės kelionėje jau buvo nusibodusios.

Gerai pasisotinę, vėl pirmyn. Jau ne kalneliai, bet tikri kalnai prasideda. Vidutinis Ispanijos paviršiaus aukštis nuo jūros lygio

yra 660 m. Išskyrus Šveicariją, kurios vidutinis aukštis yra 1300 m, Ispanija yra aukščiausia Europos valstybė. Kalnai vis aukštesniai, kelias raitosi lyg gyvačiukas. Kalnai, pakalnės be perstojo... Mano vyras žiūri į žemėlapi ir klausia vadovę, kodėl nevažiuojame tiesiai, o per tuos aukštus kalnus ir aplink. Bet vadovės nepamokysi... O kas mums tie kalnai, kai nuotaika tokia gera! Dana su Aldona dainuoja romantiškas dainas, o mes klausomės ir plojame, kad tik ilgiau dainuotų.

Norisi pasiklausyti ir ispanų muzikos, kuri turi labai senas ir turtingas tradicijas. Juk 16-tasis šimtmetis vadinamas ispanų muzikos aukso laikotarpiu. Tas amžius davė geriausius muzikos meistrus vargonų ir instrumentalinės muzikos srityje. Į ispanų muziką yra įsijungę daugelis kitataučių kompozitorių. Liaudies muzika ypač turtinga įvairiais savitais šokiais: bolero, habanera, sarabanda ir kt.

Mūsų dainininkės nori atsikvėpti. Pradedame prašyti vadovę, kad norime pasiklausyti ispaniškos muzikos. Vadovės ir mūsų dainininkių rūpestingumo dėka atsirado kasetės, ir mes galėjome pasiklausyti ispaniškos ir lietuviškos muzikos bei dainų, nematydami nei kalnų aukštumo, nei pakalnių pavojingumo.

Kai pakilo dvasinė nuotaika, tai kai kam pasidarė per šilta. Užstato vėsinimą, pučiantį iš viršaus. Kiti to pūtimo bijo. Prasideda pūtimo angų sukinėjimai. Kiti tas angas kamšo popieriumi. Prasideda gyva, linksma šilimos ir šalčio kova...

Būdami tokios pakilios nuotaikos, kalnais ir pakalnėmis vingiuodami, pasiekiam šios dienos tikslą — privažiuojam Huelvą, gražų kurortinį miestą su 50 tūkstančių gyventojų. Mūrinė statyba. Namai daugiausia 5-6 aukštų, bet pasitaiko net iki dvidešimt. Gatvės plačios, daug žalumo, parkų. Pavaikars, žmonių pilnos gatvės, niekas neskuba, jaučiama kurortinė, poilsinga dvasia.

Atvažiavę sužinojome, kad mes tikrai buvome paklydę, važiuojame per kalnus, o kitas mūsų autobusas važiuo tiesiu keliu ir atvažiavo žymiai anksčiau.

Apsistojome puikiam Luz Huelva motelyje. Paliekame motelio administracijai pasus, kiekvienas keliamės į paskirtą aukštą, susitvarkome ir skubame keltuvais žemyn. Išsikeičiame pinigų, gaudami už dolerį 105 pezetas. Keliaujame miesto gatvėmis į nuosų ispanišką restoraną. Po dienos kelionės apetitas puikiasias. Gavome ir geros sriubos, ir žuvies, ir mėsos. Staliukai nedideli. Susėdame po keturis. Ant kiekvieno staliuko dar atnešė po lėkštę didelių sultingų slyvų, kurių mums niekad ne per daug. Gavome ir skaidraus vandenėlio, o kitus gėrimus reikėjo užsisakyti. Kai kurie taip ir padarė, Gurkšnojo vyną, alų ir dalinosi dienos įspūdžiais.

KELIONĖ Į SEVILIJĄ liepos 8 d.

Gera pasistiprinę pusryčiais, skubame į autobusą. Vėl mūsų autobuso vadovė Barbara visus kaip aveles suskaičiuoja. Kelių trūksta. Po valandėlės pribuvusiems paplojame. Aleksas autoritetingu balsu garsiai perspėja, kad ateityje bus laukiama pavėlavusiųjų tik 5 minutes. Barbara atsiprašo už vakarykščią dieną, kad paklydo ir nusuko į kalnus. Mes jai triukšmingai paplojom, nes vingiuotas kelias ir kalnai labai patiko. Važiuojam apie 100 km į rytus, į istorinį Sevilijos miestą, kuris yra vienas seniausių Ispanijos miestų. Dar prieš įsiveržiant arabams, jis jau buvo svarbus muzikos kultūros centras. Vyskupaujant šv. Leandriui, o vėliau šv. Izidoriui, rasta, be eilės himnų, nemaža medžiagos, nušviečiančios to meto bažnytinę muziką. 1248 m. karalius šv. Ferdinandas čia įkūrė karalių būstinę. Sevilijos miestas ypač garsus tapo tada, kai Kolumbas po savo pirmosios kelionės čia apsistojo. Tada šis miestas įgijo ir prekybos monopolį su visu pasauliu. Net ir dabar, būdamas 55 km nuo vandenyno, jis yra aktyvus vandens uostas.

Miestas labai švarus, daug aikščių, žalumynų, gėlių. Po miestą važinėja vežikai su iškilmingomis lenktomis kariatomis, o jų arkliukai su įvairiomis spalvotomis kepurėmis, kad neįkaistų jų galvos ir negautų saulės smūgio.

Aukštumoje, miesto viduryje, nepaprastai įspūdingas, didžiulis Geralda bokštas. Jis pastatytas 1184-1196 m. Į jį galima užlipti laiptais arba užėiti rampa. Bokšto statytojas Ibu Yusuf rampa užrodavo. Ji yra 305 pėdų ilgio.

Šv. Ferdinando katedra pradėta statyti 1402 m. Ją statė apie du šimtu metų. 1901 m. per žemės drebėjimą buvo labai nukentėjusi, bet viskas atstatyta. Ši katedra yra didžiausia Ispanijoje, o visame krikščioniškame pasaulyje trečioji didumu. Joje yra net 44 altoriai. Pagrindinis altorius yra ypatingai aukštas, įruoštas prieš 500 metų. Jame yra 1300 įvairaus dydžio statulų, išpjautų iš mahagoninių medžių, atvežtų iš Kubos. Vėliau tos statulos senovišku būdu buvo paaukuotos. Aukštai imponantiška Kristaus statula, šonuose — Marijos ir šv. Jokūbo. Neįmanoma aprašyti jų meninio grožio. Čia yra ir Kolumbo sarkofagas, labai puošnus savo graviūromis. Kolumbas buvo iškart Sevilijoje palaidotas, paskui kilnojamas iš vienos vietos į kitą. Buvo nuvežtas net į Kubą, bet 1898 m. vėl perkeltas į Sevilijos katedrą. Visų kitų altorių pailgos didžiulės nišos aptvertos geležinėm grotom ir užrakintos, matyt, norint apsaugoti nuo įsilaužėlių, nes čia visur labai brangūs istoriniai turtai.

Vienoje nišoje yra didžiulė trijų aukštų sidabrinė monstrancija, sverianti 350 svarų, trijų metrų aukščio. Ypatingomis progomis ji ir dabar nešama procesijose.

Alcazar — karalių rūmai, pastatyti arabų karaliui Abu Yakob 1181 m. Vėliau Ispanijos karalių Petro Žiauriojo, Henriko II, Izabelės, Karolio I ir kitų vis didinti ir gražinti, šie rūmai pasidarė tokie gražūs ir iškilmingi, kad prilygsta Alhambrai Granadoje. Jie naudojami ir dabar: čia vyksta koncertai ir kiti žymūs renginiai, o kai atvažiuoja karalius, tai čia ir apsistoja. Rūmų architektūra — arabų ir krikščionių stilių mišinys. Tai yra nuostabus, nepaprastai rūpestingas ir kruopštus anų laikų darbas. Čia yra visi modernūs patogumai. Beveik visose salėse kupolinės formos lubos, smulkiausiai

bereljefiškai išpjaustinėtos iš kedro medžio. Ypatingai puošni yra priėmimų salė, o taip pat ir muzikos bei konferencijų salės, kurių sienos viršuje išpuoštos 200 metų senumo gobelenais, o apačioje — senoviškais kokių plytelėmis. Dėl nepaprasto rūmų puošnumo čia vykdavo karalių vestuvės.

Rūmai yra dviejų aukštų su iškilmingomis baltomis kolonomis aplink. Koridoriuose ir prie įėjimų daug kalkakmenių graviūrų. Prūduose plaukioja auksinės žuvelės, aplink auga daug magnolijų ir palmių. Kai kurios net 300 metų senumo.

Laisvalaikis ir . . . nelaimė. Prisižiūrėję istorinių grožybių, buvome atvežti į senesnį miesto dalį poros valandų laisvalaikio. Visi išsiskirstėme po krautuves ir valgyklas. Mūsų su vyru ir Onutė su Lidija nuėjome į valgyklą. Žmonių prikimšta. Staliukai maži, tik po du sėdėti. Valgių pasirinkimas didelis; už 5 dol. buvo galima gerai pavalgyti. Nuo pūtimo autobuse vyras jau čiaudėjo ir kosėjo, tad nuėjo nusipirkti "vyriškų vaisių" — butelį konjako už 3 dolerius. Paragavęs gyrė, kad labai geras.

Vadovės, dar prieš išlipant iš autobuso, visus perspėjo, kad ši vietovė garsi vagystėmis, tad reikia labai saugoti pinigus, dokumentus ir rankinukus. Tuoju buvo įsitikinta to perspėjimo tikrumu. Viena mūsų bendrakeleivė neteko savo rankinuko su pasu, dokumentais ir visais pinigais. Prieš išvažiuojant, ji stovėjo šaligatvyje su draugėmis ir šnekučiavosi. Staiga vienas jaunuolis, matyt, nusižiūrėjęs anksčiau, griebė jos rankinuką ir visu greičiu nudūmė. Nors arti buvusieji mūsų vyrai jį vijosi, bet vagišiaus jau laukė draugas su motociklu, ant kurio jis užšoko ir greitai dingo. Išsigandusią ir nusiminusią moteriškę visi guodėm, raminom ir, sugrįžę į Huelvą, sumetėm jai gražią sumą pinigų, kad bent kiek palengvintume jos nelaimę. Kitą rytą ji negalėjo su visais vykti į Tanžyrą, nes neturėjo paso. Turėjo pasilikti ir laukti, kol grįšime. Vėliau vadovai dokumentus sutvarkė. Ši nelaimė — tai labai gera pamoka visiems keliautojams.

Ringailė Zotovienė

DAIL. RINGAILĖ ZOTOVIENĖ

Dail. Ringailė Jonynaitė-Zotovienė, baigusi kūno kultūros mokytojos studijas ir studijavusi farmaciją pokario metais Vokietijoje, meno studijas pradėjo 1953 m. Čikagos Meno institute.

Vėliau studijas tęsė Oakland Community College, Madonna College, Birmingham-Bloomfield Art Association, Mich, ir Light-house Gallery, Fla., kur, būdama tos galerijos nare, vertinimo komisijos nutarimu, buvo pakviesta pasilikti nuolatine galerijos dailininke su teise išstaiyti savo kūrinius galerijos patalpose. 1981-1982 m. studijas gilinoti su prof. V. K. Jonynu Niujorke.

R. Zotovienė yra dalyvavusi grupinėse parodose Illinois, Michigan, Ohio ir Floridoje. Individualines parodas turėjo Juno Beach, Fla., Beverly Shores, Ind., Klyvlende, Niujorke, Toronte ir Čikagoje.

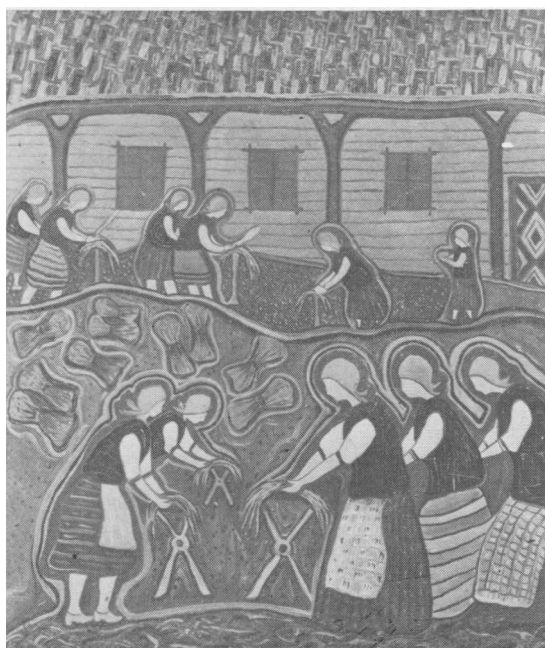
Grupinėse parodose už tapybą ir akvarelę yra laimėjusi keletą premijų.

RINGAILĖ ZOTOVIENĖ

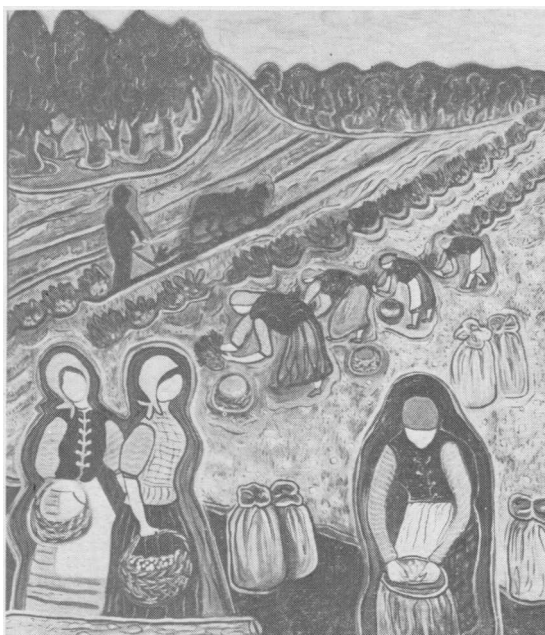
RINGAILĖ ZOTOVIENĖ

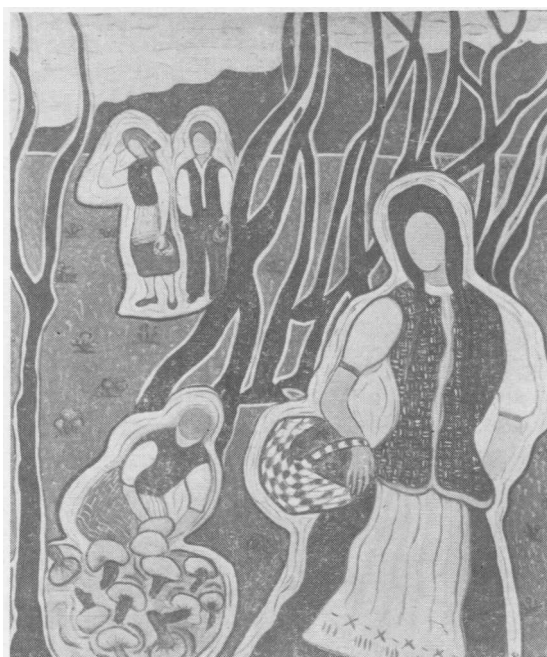
Bruka linus

Prie upės

Bulviakasis

Grybauja

MAGDALENA B. STANKŪNIENĖ

Moters darbai.

SPALVŲ POEZIJOS KŪRĖJA

(Dail. Magdalena Birutė Stankūnienė)

Vytautas Kasniūnas

Dailininkė Magdalena Birutė Stankūnienė yra plačių užmojų menininkė-kūrėja, ieškotoja naujų braižų, lietuviškų tautinės dvasios charakterių. Jos kūrybiniame pasaulyje pastovūs yra tik teptukas, dažai, drobė, popierius. Norėdama išsakyti savo meninį pasaulį, ji naudoja įvairius išraiškos būdus. Jeigu rašytojo stilius yra vidinės meninės jėgos prasiveržimas, tai ir jos, dailininkės, stilius yra ryškus visuose meno darbuose. Nežiūrint kokių išraiškos priemonių ji griebtųsi, tautinis charakteris pasireiškia gražiausiomis formomis. Tai matėme 1977 m. surengtoje Čiurlionio galerijos parodoje, kur buvo išstatyti jos kūriniai, vaizduojantys moters darbus, tokia ji buvo ir 1982 metais "Galerijoje" surengtoje parodoje.

Lietuviškoje tematikoje ji ryški spalvingu, savu gimtosios žemės folkloru, nemariomis tradicijomis. Jos kūriniai, kurie buvo išstatyti "Galerijoje", yra nuostabiai vaizdingi, lyg spalvų poema be žodžių. Jais dailininkė pasireiškia kaip poetė-menininkė, turtinga tautiškos dvasios reiškėja.

Ji neimituoja gamtos vaizdų, matytų tėviškėje, bet, juose radusi grožį, atskleidžia meniškai sukurta aplinką. Tuose paveiksluose matome moterų atliekamų lauko darbų spalvingą grožį, neparašytų poezijos eilių spalvas. Rodos, atsiskleidžia tautosakos lobynas, girdi skambančias dainas drabužių plovėjų prie ežerėlio, karvių melžėjų laukuose, linų rovėjų ir plūkėjų.

Dailininkės Stankūnienės piešiniai yra tyli poezija su savo stipria talentinga individualybe. Ji yra meną studijavusi įvairiose mokyklose, pažinusi įvairių srovių meno mokytojus, bet pasiliko sava, lyg ilgesio šaukiama savo tėvynės atgarsių kūrėja. Tas mistinis ilgesys ryškus spalvose, tematikoje, savas kūrėjai, savas ir lietuviui žiūrovui. Tokią ją mato ir meno kritikai, ypač amerikiečiai.

Trys gyvenimo vaizdeliai

Vytautas Kasniūnas

I. AŠ BUVAU GYVA LĖLĖ...

Laidotuvės, kaip ir visos laidotuvės, maišėsi su maldomis, liūdesiu, ašaromis, ilgomis atsisveikinimo kalbomis, laidotuvininkų susitikimais, garsiais šnabždesiais, tyliais juokų garsais. Paskui — bažnyčios smilkalų kvapas, ceremonijos kapinėse, su viską apvainikavusiais pietumis ir išgėrimais.

Birutė Juozaitytė, grįžusi namo, atidarė visus langus, duris ir norėjo sušukti: "Duokite man šviežio oro, saulės spindulių, tegul skersvėjai išpučia prirūgusį užkernotą šeimos orą... Aš noriu pradėti naują gyvenimą, gyvo žmogaus gyvenimą!"

— Vaikeli, Birutėle, mūsų mažyte, — ji išgirdo tėvo balsą ir pajuto jo ranką, uždėtą ant pečių. — Tu sušalsi, paukšteli, susirgsi, kas mane tada senatvėje prižiūrės... juk aš likau vienas...

— Gana, tėti, gana! — sušuko Birutė.

— Aš esu trisdešimt trejų metų, aš nebe noriu daugiau būti jūsų mažytė, bijanti švie-

Magdalena Stankūnienė meną studijavo Londone ir Čikagoje. Ji turėjo keturias individualines parodas, dalyvavo penkiose mišriose parodose, laimėjo nemažą premijų meno festivaliuose.

žio oro, kad vėjas neperpūstų; bijanti saulės, kad oda nenudegtų; bijanti lietaus. .. visko bijanti, kad tik nesusirgtų, kad tik būtų jūsų senatvės paguoda...

— Taip, taip, vaikeli, bet mama nustatė mūsų gyvenimo kelią, mes tik juo turime eiti. Atsimeni, ji viską pasakė prieš mirtį. .

— Mama nustatė! — sušuko Birutė. — Bet mamos nebėra, tėti. . .

Pasakiusi tuos žodžius, ji sukniubo minkštasuolyje.

— Jos nebėra... ji mirusi, — šnabždėjo, vis kartodama tuos žodžius.

— Ji labai mylėjo tave, vaikeli, — guodė tėvas. — Ji norėjo užsiauginti sau senatvės paguodą, ją mylintį vaikelį. . .

— Taip, sau senatvės paguodą. Sau ir tau. Bet jai nerūpėjo, kas mane senatvėje paguos, kas mane mylės...

— Ką darysi, vaikeli, tokia jau buvo jos valia. Darėme, ką ji norėjo, juk aš nieko negalėjau padaryti, negalėjau kitaip pasakyti, nes labai ją mylėjau. Mudu su ja tave labai mylėjome. . .

— Ir padarėte iš manęs meilės lėlę, gyvą meilės lėlę...

— Ką tu sakai, vaikeli? Pakartok!

— Gyvą lėlę!

— Ar reikia dabar, tik po laidotuvių, skaudinti man širdį? Ar reikia. . . Kodėl tu man dabar visa tai sakai?

— Reikia! Ir kaip tik dabar, kai skauda mums širdis, tik dabar. Aš norėjau sudėti visus širdies skausmus į vieną skausmą, kad, jį išgyvenę, galėtume pradėti naują gyvenimą. Aš buvau ta lėlė, kuri viską darė, paspaudus mygtuką. Tu buvai tas, kuris parūpindavai spyruokles, kad jos nesusidėvėtų. . . Baikime tą lėlės žaidimą.

— Tai tu mudviejų nemylėjai?

— Mylėjau, bet ir ta meilė buvo mechanškai spyruoklinė. Nebuvo draugystės jausmų, kurie turi būti tarp tėvų ir vaikų. Aš nuo lopšio dienų buvau išmokyta sakyti: taip, mama; gerai, mama; klausau, mama; darysiu, kaip tu sakai, mama; valgysiu, mama; miegosiu, mokysiuos. . . Ir taip be galo. Ar ne taip buvo, tėti? Sakyk, ar ne tame

užburtame rate prabėgo mano gyvenimo trisdešimt treji metai: vaikystė: jaunystė, senmergystė?..

— Toks jau tavo gyvenimo likimas, tokia dalia. Juk ne mūsų kaltė, kad tu neištekėjai; ne mūsų, vaikeli, tikėk manimi. Mes ieškojome tau tinkamo vyro, bet ką darysi, kad neatsirado...

— Lėlei-mergaitei ieškojote lėlės-berniuko, ar ne? Bet tokio nė fabrikai negamina, tad nė tėvai neužaugino...

— Tikėk, vaikeli, mama girdi tavo žodžius, ji girdi iš dangaus. Nerūstauk, neužsitrauk dangaus bausmės...

— Išmeskite iš savo kūnų visas paliktas spyruokles, mygtukus ir pradėkite naują gyvenimą. Aš noriu tapti nauju gyvu žmogumi. Aš noriu pajusti saulės kaitros, vėjo audrų, žiemos šalčių, noriu pradėti kvėpuoti nauju, švariu, grynu oru. Noriu, jei tu gali mane suprasti, noriu... pajusti vyro rankos šilimą ir jėgą, noriu pamatyti vyro šypsenos spindulius, krentančius ant mano veido, noriu išgirsti vyro juoko garsus ir juoktis, juoktis... šypsotis vyrui ir juoktis su juo...

— Vaikeli, bijok dangaus keršto, juk ką tu sakai, tai labai baisu. Mes to ir labiausiai bijojome. Bijojome, kad tu nepajustum vyro jėgos ir jo juoko... O kas dar blogiausia — tai kad aš neteksiu tavęs, neteksiu, kas mane globotų...

— Užtenka, tėti! Užtenka. Mes nesusikalbame. Tu pasilik su savimi, supranti — su savimi. Aš taip pat su savo mintimis ir galvojimu, su savo jausmais. Aš persikeliu gyventi į antrąjį aukštą, tu pasilik šiame bute. Aš rūpinsiuos tavimi, kaip šeiminkė, kaip tarnaitė (paskutinį žodį pasakė tik mintimis).

— Kaip šeiminkė! — tėvas ištarė ir susiėmė rankomis galvą. — Tiktai kaip šeiminkė. . . bet ne kaip mylimas vaikas...

— Vaiko meilės metai praėjo. Dabar liko tik artimo meilė, kuri, tikiuosi, ateityje išsiplės. Daugiau nebekalbėkime apie praeitį, bet kiekvienas pasirinkime savo gyvenimo kelią.

Birutė, persikėlusį gyventi antrame aukšte, pradėjo naują gyvenimą. Pakeitė darbą. Vakarieniauti ji su tėvu važiuodavo į restoraną. Restoranus dažnai keisdavo. Taip nutarė daryti ilgesnį laiką. Ji ir valgio gaminti gerai nemokėjo. Su tėvu apie praėjusias dienas daugiau nekalbėjo. Artimiau pradėjo bendrauti su pažįstamais ir draugais, lankė įvairius renginius, pradėjo domėtis visuomeniniu gyvenimu.

Tėvui išvykus tarnybos reikalais, vieną vakarą betvarkydama jo butą, drabužinėje rado nuotraukų albumą, kuriame labai svartingai buvo sudėtos jos nuotraukos, suskirstytos metais. Pervertusi kelis puslapius, ji staiga numetė albumą šalin ir užsimerkė, lyg būtų išsigandusi matytų veidų. "Sudeginti!" — šoktelėjo galvon mintis. "Sudeginti praeitį! O gal ne?.."

Ji pradėjo versti albumo lapus. Kūdikystė, vaikystė.. . vis viena ir viena. .. Kiek ilgiau sustojo prie mokyklos klasių nuotraukų. Užsimerkė. Pro akis slinko metai, mėnesiai, dienos. Draugių neturėjo, nes mama sakė, kad jos labai blogos ir gali išmokyti negražių dalykų.. . Berniukai. Rodos, girdi skambančius žodžius: jie kvaili, asilai, besitaiką pagrobti mergaites... saugokis jų, saugokis! Po lituanistinės mokyklos pamokų ją pasitikdavo tai tėtis, tai mama. Skautai — juk tai miškų vilkai. Į ateitininkų susirinkimus atlydėta, po susirinkimų — pasitiktą. Jaunimo šokiai — juk tai nuodėmių maišas!

Grįžusi namo iš mokyklos, turėdavo mamai atsakyti į šimtus klausimų: ką darei, kaip darei, kodėl taip, o ne kitaip? Taip prabėgo gimnazijos metai — kalėjimo metai. Universitetas. Gabi studentė, pasižymėjusi moksle. Verčia toliau. Puslapis po puslapio. Visur rimtas veidas, be šypsenos, kurios nemokėjo nė fotografui parodyti. Diplomą įteikimas. Su diplomu tarp tėvų. Tėvai laimingai šypsosi. Diplomantė — sučiauptom lūpom.

Dvidešimt penktieji gimimo metai, šeštieji, trisdešimt pirmieji, antrieji... Liūdesio dienos, išverktos naktys.. . Ji vis ta pati, mamos numylėta mergytė, laukianti pasa-

kų princo. Tas bernelis šleivas, tas kreivas, tas mergišius, anas girtuoklėlis, o tas, mamytės išrinktasis, nesirodo. Reikia laukti, nėra ko skubėti. ..

Namų valdovė — mama. Ji gražiausia, protingiausia, motiniškiausia, geriausia žmona. Visos kitos: viena per stora, kita per plona, anai protelis maišosi, šioji tokia, anoji vėl. ..

Tėvas — duondavys, be balso namie. Nuolatinė kova dėl čekio. Anas tiek uždirba, tas pareigose prasimušęs, kitas moka pirkti, parduoti, tik ne tėvas. Mat jis pelų maišas.

Birutė numetė albumą, ir iš jo iškrito prirašytas lapas. Pažįstama rašysena... Juk tai Algio Povilaičio laiškas. "Mylimoji Birute. . ." — perskaitė tuos du žodžius, ir ėmė svaigti galva... "Jis mane mylėjo!" — ėmė šaukti nesavu balsu. Jos rankos drebėjo. Skaitė laišką kelis kartus, rodos, išmoko visus žodžius atmintinai. "Jis mane mylėjo. ." — vis kartojo tuos žodžius.

Algis rašė, kad tai paskutinis jo laiškas. Minėjo apie paskutinius du gautus iš jos, apie piktus žodžius. . .

Aš juk negavau iš jo nė vieno laiško! Aš jam niekados nerašiau, nes mudviejų vos pražydusią draugystę nutraukė mama. Anot jos, jis dailininkas, nemokša, valkata, neuždirba duonos sau, neuždirbs nė šeimai.

Laiške rašo, kad pasiuntęs "amžinam atminimui" mylimai Birutei paveikslą, kuris tarptautinėje Briuselio parodoje laimėjo aukso medalį. Pradėjo kratyti drabužinę. Išvertė visus kampus. Paveikslą rado didelėje dėžėje, kur mama laikė vestuvinę suknelę, Birutės krikšto aprangą, mokyklų pažymėjimus. Albume rado dar du laiškus, užkištus už didesnių nuotraukų.

Birutė skubiai atverčia albume dvidešimt penktųjų amžiaus metų lapus. Jie abu universitete tada gavo magistro laipsnio diplomus. Algis buvo jos slapta pirmoji ir paskutinioji meilė. Susitikdavo tik universitete. Namuose ją aplankė tik vieną kartą, ir tą patį mamos nemaloniai sutiktas, kai sužinojo, kad jis ne daktaras, ne inžinierius ir net ne advokatas, bet "vargšas dailinin-

kas", kuriuo gali būti kiekvienas, nenorįs dirbti, nesirūpinąs ateitimi. . .

— Vargšė mergaitė, kuri išteka už menininko, — pasakė tą vakarą mama, labai nenoriai vaišindama svečių kava.

Namie viešpatavo taisyklė, kad tik mama gali atsiliepti, suskambėjus telefonui. Taip Algis net ir telefonu negalėjo pasikalbėti su Birute. O kai, pakviestas Houston meno institute dėstyti piešimo, iš ten parašė tris meilės laiškus, gavo tik piktus atsakymus. Žinoma, ne Birutės parašytus.

Už valandėlės Birutė kalbėjosi telefonu su Algiu. Šypsojosi sienoje kalbąs Algio paveikslas, namuose skambėjo juokas ir sklidavo džiaugsmingi žodžiai. Birutė net negirdėjo grįžusio tėvo žingsnių. Po kelių minučių:

— Algi, tėvelis siunčia tau linkėjimus, ir mudu lauksime tavęs šį savaitgalį.

Birutė džiaugėsi vyro rankos šiluma ir jėga, ant jos veido krito meilės šypsnių spinduliai, namuose skambėjo dviejų vyrų ir moters juoko garsai.

Pavasariį Birutė Juozaitytė pakeitė savo pavardę — Povilaitienė. Po metų suklykė mažasis Algiukas Birutis.

Ištrauka iš atsiminimų (II)

Mama Ada

Mūsų dienos slenka kasdieniškai. Einam į darbą, parėję gaminamės valgį. Skaitom spaudą, knygas. Atliekam to mažo butelio ruošą, bet vis abu, šalia vienas antro. Randam apie ką kalbėti. Jei nekalbam, tai Jonas švilpauja. Jis iššvilpauja visokias melodijas, kurių man taip malonu klausytis. Žinau, kad jis švilpauja, kai yra patenkintas, net laimingas. Mes esame kviečiami ir lankom draugus, gerus kaimynus. Pasikviečiam vieną kitą pas save išgerti kavos. Iš pradžių varžiausi, kad nuėjus į svečius, šeiminiškė supažindina: "Čia mūsų jaunavedžiai". Ilgainiui jaunavedžių vardas pradėjo nubyrti.

Pradėjau apsiprasti su kaimynėmis, kurios, man grįžtant iš darbo, susistabdžiusios mėgsta išsipasakoti savo šeimų bėdas. O kiek tų šeimyninių bėdų! Argi ir manoji šeima įbrisi į tokią vargą ir ašarų balą? Ar sugebėsiu šeimos valtelę išlaikyti nesudaužytą, neapverstą per visas audras? Dieve, padėk man. Kai bus mano pečiams nepakečiama, šauksiuosi Tavo pagalbos.

Taip kažko neramu. Nenoriu nieko valgyti. Toks tamsus pasaulis. Su manim kažkas negerai. Aš ligonis. Neišvalgytą pusryčių lėkštę pastumiu taip smarkiai, kad net pati nusigastu.

— Kas tau yra, mergaite? Ar nesergi, kad tokia nervinga? — klausia Jonas. — Neik šiandien į darbą, o gerai išsimiegok.

— Dar pribūsiu namie po 8-9 mėnesių, o dabar noriu dirbti.

— Ką?!

— Taip, — aš atsakau.

Jonas suima mano rankas ir bučiuoja.

— Koks aš laimingas, mūsų šeima padėdė.

Jis švilpaudamas išeina į darbą. Tą dieną, kai valgėm pietus, ant stalo žydėjo baltos rožės.

Naujas rūpestis. Kaip pavadinti tą, kuris jau yra mūsų šeimos narys, bet negalim nustatyti jo vardo. Nutarėm pavadinti "Būželiu". Nuo dabar daugumas mudviejų kalbų sukasi apie Būželį. Koks jis bus, kaip šypsis, kaip laktys, šauks mama, tėtė. A, jau mudu "mama, tėtė". Juokiamės abu, kaip vaikai.

Dabar reikia parūpinti naujajai būtybei kraitelį. Perkam, tvarkom ir vis kalbam, kaip sutiksim naują šeimos narį, kai neturim supratimo, kaip jį auginti, auklėti. Skaitom knygas apie vaikų priežiūrą. Gal jos mums padės.

"Vargas nėščioms ir gimdančioms", prisiimu evangelijos posakį. Argi tikrai paskutinioji pasaulio diena atėjo? Tie skausmai, baisūs skausmai, varsto nugarą, šonus. Aš ligoninėj, ant gimdymo stalo visą naktį kančiuosi. Kokie geri dežūruojanti seselė ir daktaras. Jie gailisi manęs, glosto veidą ir vis ragina garsiai, visa gerkle rėkti.

— Ponia, kai užaina skausmai, rėk, labai rėk, — ragina sesuo.

Kaip aš rėksiu? Tegul nors mirtinai skauda, gėda rėkti. Kol galiu, meldžiuosi. Sušaukiu visus šventuosius į pagalbą, bet jie, matyt, per daug užsiėmę džiaugsmu, kad gimsta naujas žmogus, ir manęs negirdi.

— Ponia, rėk, bus lengviau, — vis ragina sesuo, šluostydama nuo mano veido ašaras, kurios prieš mano norą išriedėjo. Deja, aš visai neturiu balso, aš negaliu nė žodžio ištarti.

Aš iškentėsiu. Aš turiu iškentėti... Tuomet už mane suriko tas, dėl kurio kentėjau. Suriko tokiu stipriu balsu, ir man staiga pasidarė gera. Birželio mėnesio sekmadienio rytas. Saulutė skaidriai apšvietė kambarį. Skamba bažnyčios varpai, o laikrodis ant sienos rodo 8 val. Kur aš pirma buvau, kad visa to nemačiau, negirdėjau?

— Ponai, jūs turite 8 svarų sūnų, — sako daktaras.

Kokia brangia kaina aš jį pirkau. Viešpatie, į Tavo rankas sudedu savo vaiko gyvenimo kelią. Laimink jį, o man duok sveikatos ir kantrybės išauginti jį geru savo krašto ir Bažnyčios sūnum. Peržegnoju ir bučiuoju gležnutę kaktytę. Pirmas motinos pabučiavimas.

Aš palatoj. Baltutėlėj lovoj valgau pusryčius. Kokie jie skanūs.

— O dabar, ponias, miegok. Per naktį išsikankinai, reikia pailsėti, — kalba, mane apklostydama, seselė.

Taip, aš miegosiu. Jaučiu, kaip limpa akys. Įeina Jonas. Jis atrodo labai išvargęs.

— Kas tau yra, Jonai? Sergi?

— Nesijaudink, mergaitė, sakyk, kaip tu jautiesi?

— Puikiausiai. Sveikinu, esi tėvelis, turi sūnų.

— Man sesuo jau rodė. Aš dabar susirūpinęs tavimi. Ilgai svarsčiau, turiu prisipažinti, — aš per naktį negalėjau sudėti akių; šito vaiko mudviem užteks. Aš nenoriu, kad tu tiek daug kentėtum.

— Klausyk, Joneli, aš nuo savo plano neatsisakysiu. Mūsų grįčioj turi knibždėti vaikai. Kur vaikai, ten Dievo palaima.

— Nespėjai iš ligoninės išvažiuoti, o jau svajoji apie didelę šeimą. Nesuprantu tavęs, mergaitė. Tavo pasiryžimai didesni negu tu pati, — juokauja jis.

Mes visi trys namie. Tas mažas padarėlis kelia didelius rūpesčius suaugusiems. Rėkia visa gerkle, o ko rėkia, nežinai. Taip ir tūčiojam apie jį. Aš jau pradėjau apsiprasti: pavalgydinu, ir miegok. Kai pareina tėvas iš darbo, vaikeliui pakanka tik balsą paleisti, tėtis prie jo lovytės kalbina, paėmęs ant rankų supa.

— Leisk tu jam balsą pamiklinti, gal bus dainininkas, — bandau juokauti. Kur tau, ar dėl vaiko gausime pyktis, kad Jonas jį taip lepina?

Vaikelis auga, ir jo "ožiukai" auga. Na ir gudrėja. Tokio gudraus vaiko niekur nesamę matę. Ką kitų vaikai? Mūsų tai kas kita, ypač tėtei...

Daktaras dažnai aplanko. Liepia leisti išsirėkti, jeigu neserga, pamaitintas, sausas. Žinoma, aplanko kaimynės. Patarimų — kiek tik nori. Viena liepia vaiką girdyti aguonų arbata, tai miegos. Kita pataria man porą stikliukų "išmesti", tai taip pat vaiką migdo. Jei jų patarimų klausyčiau, kas liktų iš mudviejų su vaiku? Tik kai paprašau mūsų bute nerūkyti, kad nereikėtų vaikui nikotinu kvėpuoti, tuoj rūkorės nešdinasi namo ir negali suprasti, kodėl aš "rūkymo malonumo" netoleruoju. Tie rūkoriai nekreipia dėmesio į nerūkančius. Koks didelis jų egoizmas! Geriau tegul tokie svečiai pas mus nesilanko.

Mūsų šeima kas antri metai didėjo. Jau negalėjome apie kitus taip tupinėti, kaip apie pirmgimį, nes nebuvo laiko.

Kiekvienam vaikui gimus, vis Dievas laimino mūsų namus. Tačiau prabangaus gyvenimo svajones turėjome išmesti iš galvos. Gal ir gerai. Kaip skaniai srėbėm vos pražilintą pienu kruopų sriubą, o sausos duonos riekutę suvalgę, pirštus aplaižėm. Tiesa, dėdė mums padėjo nusipirkti kuklų, mažą namelį. Kaip gera nuosavam kampe. Nereikia bijoti, kad vakai smarkiau palakstys, pašūkaus. A, tie vaikai, kiek daug jie turi energijos! Kol dar neina į mokyklą, tik

spėk jiems sugalvoti žaidimų, išklausti jų sumanymų. Vienas kitą užkliudo. Nuo ryto iki vakaro triukšmo pilnas namas.

Joninės. Iš darbo grįžęs, tėtis randa vardinėms gražiai padengtą stalą, su gėlėmis. Kiekvienas pagal savo išgales padedam dovanėles. Net mūsų "pipirai", kurie vos parėplioja, dovanoja bent mažą smulkmeną tėtei. Jauku ir linksma švęsti tėvo vardadienį šeimoje. Ilgai sėdim prie stalo. Atsiranda kalbų ir juokų.

Šiomet kitokios Joninės. Jonas skambino iš darbo, kad namie nelauktume, nes Jonai-bendradarbiai nutarė, nors porai valandų susimetę Jonines švęsti. Gerai. Palinkiu: "Tik nenusigerk per daug, lauksiu".

Taip, aš laikiu. Sutemo. Seniai vaikus suguldžiau. Mėginau jiems pasakas sekti — nesisekė. Nemoku taip gražiai ir vaizdžiai pasakoti, kaip tėvas pasakoja.

Aptvarkiau būtinus ir nebūtinus darbus. Jau į vidurnaktį artėja, o jo vis nėra. Kur jis galėtų būti? Jau seniai po vidurnakčio. Girdžiu kiekvieną garsą gatvėje, kiekvieną žingsnį, bet jis ne Jono. Noriu nurimti, noriu užmigti. Gal jį kas užpuolė ar kita kokia nelaimė ištiko? Jis niekad taip ilgai neužtrunka. Man taip ilgu laukti. . .

Tau, Dieve, dėkui, rakina duris. Jis jau namie.

Užsikloju galvą ir mėginsiu neparodyti, kad iki šiol nemiegojau. Bet kas yra? Jis neina į miegamąjį. Girdžiu, kad gula gretimam kambariui ant sofos. Jau aš tavęs, vyruči, neisiu žiūrėti. Jeigu tiek prisigėrei, kad nežinai, kur miegamasis, pūpsok tenai, kur esi. Nepajutau, kaip užmigau.

Kietai ir ilgai miegojau. Vaikai žadina mane. O kaip su tėte? Jam reikia į darbą eiti. Jo namuose jau nėra ir negirdėjau, kada išėjo. Matyt, jis nenorėjo manęs žadinti.

Vėl kasdieniniai motinos-šeimininkės dienos darbai užima visą laiką, tik spėk sukurti. Ta diena, kaip visos kitos dienos, taip greitai prabėga, net stebiuosi pati, kai dirgteliu į laikrodį — laikas gaminti pietus, pareis vyras. Verdu kopūstus, skanius, riebius, tokius jis mėgsta ir bevalgydamas prisime-

na, kaip mama jam virdavo. Šiandien pagirioms jis bus kopūstais patenkintas.

— Labas, mergaite, ar neturi pasukų ar rūgščių kopūstų? Taip po krūtine negerai.

— Aš žinojau, kad po Joninių tau reikės rūgščių kopūstų, pasukų. Visko gali gauti, — bandau juokauti.

Kai pažiūriu į Joną, jis toks pasikeitęs, išblyškęs, plaukai suveltai, vengia mano žvilgsnio. Net drabužiai atrodo, kaip ne jam siūti. Noriu paklausti: "Kas su tavim yra?", bet vaikai subėgę apiberia klausimais:

— Tėtuli, kur tu buvai? Tėte, aš norėjau arkliuku joti, zik, zik, o tavęs nebuvo...

Man nėra vietos įkišti savo klausimo.

— A, vaikai, šiandien man skauda galvą, kitą kartą jums papasakosiu.

Nors vaikai čiauška nesustodami, bet gyvos nuotaikos prie stalo nėra, nes tas, kuris ją palaikydavo, "serga".

Kai suguldžiau vaikus ir atėjusi virtuvėn užbaigiau vakaro ruošą, tartum ne savom kojom įslinko Jonas.

— Aš noriu su tavim pasikalbėti, mergaite, dėl praeitos nakties.

— Nori atlikti išpažintį, Joneli? — bandau juokauti.

— Būsi teisingai pasakiusi. Noriu tau būti atviras. Po darbo susimetėm klube prie baro. Kiek valgėm, neatsimenu, tik labai daug gėrėm. Kur degtinė, ten velnias pradeda lizdą sukuti į pagalbą pasikvietęs "linksmašias moterėles", jų tarpe ir Liucę. Ji pristojė prie manęs. Niekad tu manęs neklausei apie ją. Nežinau, kodėl man šiandien yra noras papasakoti. Tu girdėjai, kad mudu draugavome ir ta draugystė galėjo baigtis vedybomis. Bet vieną dieną meilės siūlas trūko. To aš nesigailėjau ir nesigailiu. Ji turtinga, graži, vienturtė, išlepinta dukrelė. Kai mudu su motina atsikėlėm į šią vietovę, Liucė man patiko. Su ja susidraugavau ir jos namuose buvau nuolatinis svečias. Jos motina ir ji pradėjo apie vedybas užsiminti. Viena tik esanti sąlyga: mudu turėsime gyventi atskirai nuo mano motinos. Ši žinėlė man buvo skaudi. Motiną, kuri jauna palikusi našlė netekėjo, kad man nereikėtų tu-

rėti patėvio, sunkiai dirbo, nustojo sveikatos ir dabar, kada senatvėj jai reikalingiausia mano pagalba, turiu palikti ir eiti su mergaite, kad mums būtų smagu! Toks buvo Liucės užsispyrimas, kurį "įsakė" patenkinti. To buvo per daug. Visada svajodavau motinėlei surasti savo namuose patį geriausią kampelį, kad galėtų be rūpesčių baigti amžių. Maniau, kad bent tuo būdu būsiu palūkanas užmokėjęs už jos meilę. . . Negana to, mano motina susirgo. Vieną dieną su aukšta temperatūra ji atsigulė lovon. Liucė panoro nueiti į šokius. Aš, žinoma, nesutikau ir pakviečiau tą vakarą su manimi pasėdėti prie motinos lovos. "Ką manai, ar aš slaugė? Pasamdyk kaimynę, tegul sėdi". To buvo per daug. Trenkiau durimis ir iš jos namų išėjau. Ji per daug pasitikėjo savimi, manė, kad grįšiu, bet daugiau negrįžau. Jos motina mėgino mane susigražinti, bet mano sprendimas buvo tvirtas. Matydamos, kad nieko neišeina, pradėjo leisti visokias apkalbas. Man buvo vis tiek. Toliau tu pati žinai. Palaidojau motiną, buvau vienišas, sutikau tave. Ilgai stebėjau, klausinėjau kitų apie tave, ypač dėdės, bet nesiryžau pradėti draugauti. Bijoju, kad tu gali nenorėti su manim viešai rodytis, ypač kai visokius liežuvius leido Liucės šeima. Tačiau vieną dieną, kaip žinai, savo nedrąsą nugalėjau. Liucė ištekojo už turtingo senbernio, bet abu gėrė, puotavo, kol viską prашvilpė. Jie abu yra nuolatiniai baro lankytojai. Liucė labai apsidžiaugė, mane sutikusi. Aš buvau girtas, todėl taip pat džingiausi. Gėrėm, bučiavomės, o paskui važiuavom į jos butą. Jos vyras nusilakęs knarkė kampe. Mergaite, kaip visa tai šlykštu prisimini. Kai pagalvoju, kokį velnią vakar buvau pasirinkęs... Kišenėje nė cento. Pinigus, kuriuos turėjau sumokėti už vaikų vasaros stovyklas, pragėriau, pamečiau ar išvogė. Nieko neatsimenu. Duok man kopūstų, man taip graužia po širdim. . .

Nežinojau, ar paleisti turimu puodu Jonui į galvą, ar paleisti gerklę, kad visa gatvė skambėtų. Rankos kaip surištos, o liežuvius prie gomurio priaugęs, neištariu žodžio. Bijau, kad galiu nepavilkti kojų ir čia pat

viduryje virtuvės sudribti. Sukaupiu visas jėgas, paduodu jam kopūstus ir kaip numirėlė išslenku pro duris. Liuce, tu triumfuoji. Tu vakar nugalėjai mane... Štai ką reiškia, kai vyras nemyli ir nemylėjo manęs ta didžiąja meile, apie kurią kalbėjo draugės. Išskaičiavau visus savo vargus, kurių iki tol nemačiau. Jų prisirinko visas kalnas. Kodėl jų anksčiau nemačiau? Tikėjau, kad esu mylima, todėl ir kasdienybė buvo tokia lengva. Ilgai ilgai verkiau. Nei tą naktį, nei kelias kitas šalia vyro miegamajame nenakvojau.

Prasidėjo kančios dienos, sunkios, tikro vargo dienos. Kasdieniniai darbai, kuriuos tartum pūku skraidydama atlikdavau, dabar stovi nepajudinti. Kojos ir rankos tartum švininės. O galvoje jokia šviesesnė mintis neužklysta. Vaikai ir tie užkliūva. Kokie jie negeri. Vienas aplupamas, kitas apibaramas, trečias pro duris išstumiamas, kad nesimaišytų po kojomis. Kantrybės dvasia paliko namus. Visi darbai atliekami lyg atbulom rankom. Kai grįžta Jonas iš darbo, pietūs neparuošti, netvarkytas butas, vaikai murzini. Štai šeimininkė, štai motina. . . Abu tylim. Atrodo, jau jį apstumdysiu, apreišiu lyg vaikus, bet lūpas kažkas laiko užrišęs, negaliu žodelio pratariti.

Aš užmiršau melstis. Užmiršau prašyti stiprybės sau ir tam, šalia kurio gyvenu. Viešpatie, atleisk mudviem suklupusiems. Ar aš mažiau kalta už jį, su kuriuo prisiekiu prieš Tavo altorių dalintis laime ir vargais?

Kada jis suklupo, atstumiu, nepagudžiu meiliu žodeliu, nepadedu atsikelti. Viešpatie, gražink šiems namams savo malonę. Kodėl buvau užmiršusi melstis? Jei būtų gyvas dėdė, jis mano skausmą suprastų, man padėtų. Abu su dėdiene prieš porą metų mirė. Dėde, ten danguje užtark mano šeimą. Matai, aš esu visai bejėgė. Palengvėjo. Atėjo Jonas išsiaiškinti.

— Klausyk, mergaite, jeigu tau būčiau nieko nesakęs, o skleidžiamus gandus paneigęs, žinoma, šito nesusipratimo tarp mūsų nebūtų. Ar nuodėmė sumažėja, kai nuslepama nuo žmogaus, prieš kurį nusidedama, o pasitikėjimas perkamas apgaule? Aš manau priešingai. Geriau karti tiesa, bet tarp

vyro ir žmonos negali būti veidmainystės. Aš atėjau pas tave atvira širdimi, atėjau nepasididžiuoti savo blogu darbu, bet prašyti atleidimo. Jei tu būtum šaukus ant manęs, išmetus pro duris, būtų manyje iššaukę užsispyrimą. Gal net būčiau pradėjęs teisintis, kad buvau girtas. Tavo tyli kančia parbloškė mane. Šias kelias dienas aš daug kentėjau. Atleisk man, prašau. Smuklės lankytojas daugiau niekada nebūsiu.

Argi galėjau ilgiau pykti ant savo vyro, savo vaikų tėvo? Tačiau nuo to laiko daugiau nešvenčiam jokių vardinių, o tik gimimo dieną, nes joks kaimynas ar draugas metrikų nėra matęs, gimtadienių datos nežino. Gimtadieniai švenčiami jaukioje šeimos aplinkoje. Tegul mielieji patronai danguje nepyksta, kad mūsų šeimoje nepaminimi. Jie žino kodėl.

Vaikai augo, bėdos augo. Pradžioje materialinės. Reikia vaikus aprenkti. Siunčiant į geresnes mokyklas, mokslapinigių apmokėti. Vasarą stovyklos, jaunimo suvažiavimai ne vienam vaikui, bet visiems.

Kai visi vaikai pradėjo lankyti mokyklas, aš išėjau dirbti, kad palengvinčiau Jonui materialinę naštą, bet apsikroviau dvigubais darbais. Grįžusi iš darbo, turėjau atlikti visus šeiminingus ir motinos darbus, kuriuos atlikdavau anksčiau, kai dar nedirbau įstaigoje.

Apie mudviejų su Jonu atostogas negalėjo būti kalbos. Džiaugėmės turėdami laisvo laiko apsitvarkyti namie. Taip ir nepasitebėjome, kaip vaikai užaugo, išsiskirstė, pradėjo savarankiškai tvarkytis, sukūrė savas šeimas...

- Ispanijoje pirmame šių metų pusmety kovai prieš alkį pasaulyje katalikai surinko aukų 6 mil. dolerių.

- Kardinolas Antonio Samorė šiemet švenčia 50 m. sukaktį savo diplomatinio darbo Vatikano tarnyboje. Jis yra dirbęs ir Vatikano nunciatūroje Lietuvoje ir reiškia lietuviams daug draugiškumo. Yra gimęs 1905 m.

- Niujorke, Šv. Patriko katedroje, buvo išventintas pirmas JAV-se negras vyskupas Emerson Moore, 44 m. Jis jaunatvėje perėjo į katalikų tikėjimą.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

JUOKIASI PUODAS, KAD KATILAS JUODAS

Lietuvoje išėinančioje spaudoje dažnai pasišaipoma iš Amerikoje gyvenančių lietuvių, kad jie, lietuviškai kalbėdami, pri maišo daug anglišių žodžių. Bet jeigu pradėtume skaičiuoti, kiek rusiškų (o taip pat net ir anglišių!) žodžių į savo kalbą pri maišo mūsų tautiečiai, gyvenantieji Lietuvoje, tai kažin katra pusė laimėtų...

Čia, Amerikoje, lietuviai į savo kasdieninę šnekamąją kalbą kartais įmaišo anglišių žodžių, bet bent spaudoje jų vengia, o kaip Lietuvoje? Štai "Tiesa" (gegužės 26 d.), rašydama apie tenisininkų sąjūdį, pasakoja: "Į kortus daugelis ateina su vaikais". "Juk norinčių ateiti į kortus vis daugėja".

Amerikoje taip pat nemaža lietuvių domisi tenisu, bet jie eina ne į "kortus", o į teniso aikštes.

ARCHEOLOGŲ RADINIAI KAUNO SENAMIESTYJE

Kauno senamiestyje, dabartinėje Černogatyje Nr. 16, nugriovus namą, pasirodė, kad jis buvo pastatytas ant kažkada buvusių mūrinių pastatų likučių. Šis namas išsaugojo erdvius 16-tojo amžiaus mūrinio namo rūsius. Valant šiuos rūsius, iš po vienos durų slenksčio pažiūro apie 300 metalinių monetų, vartotų 1612-1652 m. Didžiausia monetų dalis — Jono Kazimiero valdymo laikotarpio variniai skatikai. Tarp jų maišosi Žygimanto Vazos dvidinariai, Lenkijos pinigų kalyklų šeštakai, Gdansko ir Rygos monetos. Spėjama, kad pinigai buvo paslėpti 17 a. viduryje vykusių karų metu.

Anksčiau, atnaujinant Pergalės krantinę ties Aleksoto tiltu, buvo rastos 127 monetos. Jos yra 17 a. Lietuvos, Lenkijos, Prūsijos, Švedijos ir Ebingo miesto sidabrinės monetos.

PLAUKIOJANTI MOKYKLA

Ištisus metus jūroje plaukioja žvejų laivai, kuriuose yra ruošiami nauji jūrininkai ir laivų darbininkai. Brandos pažymėjimus jau yra gavę daugiau kaip tūkstantis jūros darbininkų. Šiuo metu jūreiviškoje plaukiojančioje mokykloje mokosi beveik 600 žvejybos ir prekybos laivyno jūreivių. Šios mokyklos vadovas yra V. Misevičius, Atostogų mokykla neturi, ir brandos pažymėjimai išduodami ištisus metus. Į jūrą mokytojai išplaukia, kada jie reikalingi. Viduryje Atlanto matematiką dėsto mokytojas V. Stropus.

LIETUVOJE RUOŠIAMASI ŽIEMAI

Artėjant rudens - žiemos laikotarpiui, statant svarbius šilumos tiekimo įrengimus, dar yra nemaža trūkumų. Labai suvėlinta, statant 50 tonų per valandą galingumo garo katilą Kapsuke. Rekyvos rajono valstybinėje elektrinėje dar nepradėta dūmtraukio statyba. Alytuje, ruošiant pirmąją rajoninę katilinę, nesilaikoma inžinierių nurodymų. Klaipėdoje, Mažeikiuose ir kai kuriuose kituose miestuose gerokai suvėlintas šiluminio ūkio paruošimas žiemai, Anykščių vėlimo įmonėje, Panevėžio cemento gamykloje, Vilniaus vagonų statyboje neieškoma būdų sumažinti šilumos nuostolius. Nepagerintas apšildymas ligoninių, mokyklų, vaikų darželių.

MATO, BET TYLI

Kaune Žaliakalnio turguje visada pilna perkančių ir parduodančių. Parduodami megzti dirbiniai, kojinės, baltiniai ir kiti asmeniniai reikmenys. Prekės parduodame keleriopai brangiau, kaip krautuvėse. Spekuliantams sekasi labai gerai, nes visi mato, perka ir tyli.

KYŠININKAVIMAS

Kyšininkavimas yra sunkiai išaiškinamas nusikaltimas. Abi nusikaltimą darančios pusės (kyšio davėjas ir ėmėjas) nenori, kad

apie jų sandėrį kas sužinotų. Vilniuje nusikambėjo dvi bylos. "Panerio" valgyklų susivienijimo vyriausias sąskaitininkas pagal sudarytą planą reikalavė iš savo pavaldinių kyšių ir juos gaudavo. Panašiai uždarbiavo ir Vilniaus valgyklų tresto ledų prekybos įmonės direktorius ir jo pavaduotojas. Visi jie nuteisti laisvės atėmimu ir turto nusavinimu.

Kyšininkavimas pasireiškia įvairiomis formomis. Pavyzdžiui, šeima ar geri draugai nori praleisti vakarą kavinėje ar restorane. Nuėjus juos sutinka užrašas: "Vietų nėra". Jau prieš metus daugelis kauniečių žinojo, kad šis užrašas prie "Orbitos" restorano-kavinės yra administratoriaus R. Lisausko noras pasimatyti su svečiais. Už kelių rublių kyšių jis pats svečius nulydėdavo ir leisdavo pasirinkti vietas "užimtoje" salėje. R. Lisauskas nuteistas laisvės atėmimu ketveriems metams. Atimtas turtas.

Kauno miesto klinikinės ligoninės kraujo perpylimo skyriaus vyriausioji medicinos sesuo M. Merkininkienė imdavo kyšius už išduodamus melagingus pažymėjimus kraujo davėjams ir nedavėjams. Šie pažymėjimai suteikia teisę gauti atlyginimą už dvi laisvas dienas M. Merkininkienės bendradarbė buvo registrorė L. Kaminskaitė. Iš pradžių laimikį dalijosi, o vėliau registrorė išmoko savarankiškai išduoti netikrus pažymėjimus, Jos taip pelnėsi ketverius metus, kol buvo išaiškintos ir nuteistos laisvės atėmimu ir turto nusavinimu.

Vilniaus mėsos įmonės išsiuntėjas V. Lavaičius, pavogęs 20 kg mėsos, sugautas bandė išsipirkti pinigais iš inspektoriaus.

Vilniaus "Pergalės" kepyklos duonos išvežiotojas, pagautas su vogta duona, norėjo išsipirkti, duodamas 500 rublių kyšių.

"Erfurto" restorano kulinarijos pardavėja, sverdamą prekes, apgaudinėjo pirkėjus. Pagauta nusikaltimo vietoje, ji pasiūlė 200 rublių kyšių.

Panevėžyje sulaikytas girtas prie vairo J. Klibna. Jis bandė išsipirkti kyšiu.

Turguje sulaikyta be leidimo prekiautoja J. Ramanauskienė milicijos darbuotojui pasiūlė kyšių.

DRAUGOVININKAI

Lietuvos miestuose ir gyvenvietėse, kad būtų pavyzdinga viešoji tvarka bei žmonių nuotaika ir darbingumas, vyrautų rimtis, šiems uždaviniams atlikti padeda draugovininkai. Jie, uoliai atlikdami savo visuomenines pareigas, padeda saugoti ir stiprinti viešąją tvarką, išvengti jos pažeidimų, užkirsti kelią nusikaltimams.

Lietuvoje dabar veikia 3781 draugovė, turinti daugiau kaip 150 tūkstančių narių. Daugiau kaip pusė draugovininkų yra komjaunuoliai ir komunistai. Yra daug draugovininkų, kurie nesupranta savo visuomeninės pareigos. "Tiesa" skundžiasi, kad kai kurios draugovės išsprūdo iš vykdomųjų komitetų akiračio. Jos nepakankamai kovoja su bendros nuosavybės graibstymu, neteisiškumu, neteisėtais prirašinėjimais ir kitais piktnaudžiavimais, ypač žemės ūkyje. Nesijaučia draugovininkais laisvomis dienomis. Už savanoriškus draugovių nuostatų pažeidimus per keturis mėnesius buvo nubausti 162 draugovininkai, iš jų 115 pašalinta iš draugovių.

VILNIAUS MIESTAS

Pokario metais Vilniaus miesto plotas padidėjo du su puse karto. Gyventojų skaičius — keturis su puse karto. Kasdien Vilniuje gimsta 18-20 vaikų. Žmonių prieaugis per metus — apie keturi tūkstančiai. Gyventojų mieste per metus padaugėja apie n-12 tūkstančių. 2000-aisiais metais Vilniuje numatoma apie 700 tūkstančių gyventojų. "Tiesa" rašo, kad šiandien vienas Vilniaus gyventojas turi 18 kvadratinių metrų gyvenamojo ploto.

Vilnius yra didelis respublikos pramonės centras. 86 įmonėse ir susivienijimuose dirba daugiau kaip no tūkstančių žmonių. Gaminiai su Vilniaus įmonių ženklu žinomi daugiau kaip 70-tyje pasaulio šalių.

Sostinės gatvėse kasdien važinėja daugiau kaip 67 tūkstančiai automobilių, motociklų ir troleibusų, jų tarpe daugiau kaip 36 tūkstančiai privačių automobilių.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

* Kapsuko cukraus įmonėje iš cukrinių šakniavaisių šiemet numatyta pagaminti 16 tūkstančių tonų cukraus.

* Alytuje surengta mugė. Į ją atvyko iš Varėnos, Lazdijų, Prienų ir, žinoma, alytiškiai prekybininkai. Prisirinko daug muzikantų. Pirkėjams į mugę suvežta daug įvairiausių gaminių. Mugė jau tapo įprastine.

* Kamerinės muzikos šventės vyks Kaune, Kapsuke, Klaipėdoje, Panevėžy, Šiauliuose ir Joniškėje. Šventės šiuose miestuose rengiamos dešimtą kartą.

* Lietuvos lengvosios pramonės įmonių pagaminti drabužiai, trikotažo dirbiniai, medvilnės ir šilko audiniai, rodomi Armėnijoje.

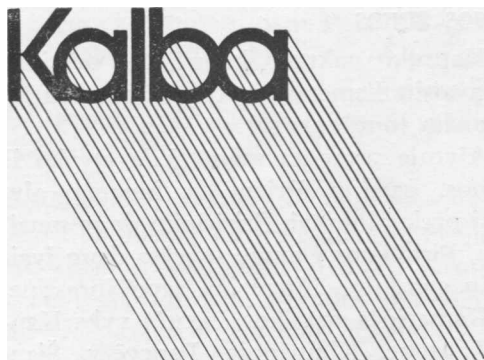
* Kauno miesto mokyklų auklėtiniai, įmonių ir įstaigų tarnautojai, rudenį talkino rajono ūkiams. Daržovių ir bulvių laukuose dirbo pustrečio tūkstančio kauniečių.

"Tiesoje" rašoma, kad iš Batniavos daržininkystės tarybinio ūkio kiekvieną dieną Kauno miesto gyventojams atvežama 150 tonų kopūstų, morkų ir burokėlių.

* Saviškius, o ypač svečius iš kitų respublikų ir šalių žavi ir stebina, kad Vilniaus miesto pastatai užima tik trečdalį miesto ploto. Visa kita — priemiesčių miškai, gatvių, aikščių želdiniai, žaliosios pievelės. Tai ne tik grožis, bet ir sveikata. Žolė, medžiai, krūmai grynina orą, sugeria triukšmą ir dulkes. Lietuvos gamtos apsaugos draugija Vilniuje turi 35 tūkstančius narių.

* Gražiausias gėles, žydinčias respublikos šiltnamiuose, išaugino panevėžiečiai. Panevėžyje sporto rūmuose vasarą vyko respublikinė gėlių paroda. Gėles į parodą suvežė miestų apželdinimo trestų ir rajonų įmonių darbuotojai. Jie išaugino spalvingus žiedus ir parodos lankytojus mokė, kaip žiedų spalvas suderinti šventės dienai. Buvo rodomos ir premijuojamos pačios gražiausios gėlių puokštės.

* Belgijoje, Knoke-Heisto mieste, buvo 21-moji pasaulinė satyrinių ir humoristinių piešinių paroda, pavadinta "Žmogus nori juoktis". Šioje parodoje pirmą vietą laimėjo kaunietis dailininkas Andrius Deltuva.

*Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.
Patarėjas — PROF. PETRAS JONIKAS*

KAI KURIŲ ŽODŽIŲ RAŠYBA IR VARTOSENĄ

Tęsiame sąrašą kai kurių žodžių ir posakių, kurių rašyba ar vartoseną kai kam kelia neaiškumų. Įžanginės pastabos buvo praėjusiame numeryje, bet manome, kad čia bus naudinga pakartoti, kokios tvarkos laikomės, apie tai rašydami.

Pirmiausia praretintais rašmenimis duodame vadinamuosius antraštinius žodžius. Jeigu kuris iš jų klaidingas ar nevartotinas, tai po jo dedame brūkšnį, o po brūkšnio pateikiame jo vartotiną atitikmenį. Jeigu kuris žodis yra vartotinas, bet bendrinei kalbai labiau teiktinas kitas, tai po to ant-

Jo kūriniai ne pirmą kartą gerai įvertinami parodose. Jie spausdinami Lietuvos bei užsienio laikraščiuose.

* Kauno gyventojai skundžiasi, kad parkuose, aikštėse ir prie prekybos centrų mažai suolų. Kauno miesto vykdomasis komitetas pažadėjo dar šiais metais mieste pastatyti 125 suolus.

* Maišiagalos daržininkystės tarybinio ūkio kopūstų laukai — didžiausi Vilniaus rajone. Šis ūkis — vienas iš pagrindinių daržovių teikėjų sostinei. Kasmet jame augina apie 300 ha morkų, kopūstų ir raudonųjų burokėlių.

* Vasarą daug žmonių suvažiuoja prie Kauno marių. Automobilius pasistato visai arti vandens. Turėdami laiko, juos nusiplauna. Plauti automobilį marių vandenyje draudžiama. Visi mato, bet tyli.

raštinio žodžio rašome kablelį, o po kablelio duodame tą teiktinesnį žodį. Jei kurie žodžiai yra tolygiai geri ir vartotini, tai tarp jų dedame lygybės ženklą. Kai kur po svetimybių skliausteliuose pažymime, iš kurios kalbos jie yra kilę.

k a d a i s i a — kadaise,

k a i n a r a š t i s — kainoraštis,

k a i n u o t i — kainoti (nustatyti kainą).

K a i š i a d o r i a i — Kaišiadorys,

k a š t u o t i (vok.) — kainuoti, atsieiti

(turėti vertę),

k ė d ė — kėdė.

k e l e t a — keletas,

k n a t a s (gud., lenk.) — dagtis, -ies.

k o n s t r u k t u o t i — konstruoti.

K ū b a — Kuba.

k ū b i n i s — kubinis,

k u d l o s , k u d l o t a s (gud., lenk.) —

gaurai, gauruotas,

k u r i n y s , k u r y b a — kūriny, kūryba,

l a b a r y t a (dieną, vakarą) = labas

rytas, laba diena, labas vakaras,

l a p k r i t y s — lapkritis (vienuoliktas

metų mėnuo),

l i ū d ė s y s — liūdesys,

l i ū d y t i , l i ū d y m a s , l i ū d i n i n k a s

— liudyti, liudijimas, liudininkas,

l o š t i . Lošia kortomis, šachmatais; žaidžia

futbolą, tenisą, krepšinį; vaidina dramą,

komedią,

m a r ė s — marios,

m a r i n a v o t i — marinuoti,

m a s t y t i — mąstyti,

m a š t a b a s (rus., vok.) — mastas,

m e l s v a s — melšvas,

m e t a s i r m e t a i . Metas reiškia "laikas".

Pvz.: Jau *metas* namo eiti. *Metai* yra

dvylikos mėnesių laikotarpis. Tai yra daugiskaitinis daiktavardis, jis vartojamas tik su daugiskaitiniais skaitvardžiais.

Pvz.: Tai įvyko prieš *trejus* (ne *tris*) metus.

m i n t i n a i — atmintinai,

m o d e r n i š k a s — modernus,

m o k ė t i skirtina nuo ž i n o t i . Pavyzdžiui, aš *žinau*, kad yra tokia japonų kalba, bet tai dar nereiškia, kad aš ją *moku*.

m o k i n t i , m o k i n t i s — mokyti, mokyti.
Juk sakome ne *mokintojas*, bet
mokytojas.

m ū g ė — mugė.

m u z ė j u s — muziejus,

n a y v u s — naivus,

n a t u r a l ū s — natūralus,

n e i t r a l u s — neutralus,

n e r v u o t a s — nervingas,

n e r v u o t i s — nervintis,

n e s č i a — nėščia.

n e u ž i l g o (lenk., rus.) — netrukus, greitai, tuoj.

n i e k e n o — niekieno,

n u d u o t i (lenk.) — apsimesti, dėtis.

Pvz.: Jis *nuduoda* kvailą (turi būti: *apsimeta* kvailu),

n u o t i k i s — nuotykis,

n u s i m a n y t i k a m e — nusimanyti apie ką.

o b a l s i s (lenk.) — šūkis,

o r l a i v i s , l ě k t u v a s , a e r o p l a n a s .

Štai ką apie šiuos žodžius rašo "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas" (Vilnius, 1972): *orlaivis* — skraidomoji priemonė su dujų pripildytu balionu ir varikliais; dirizablis, *lėktuvas* — skraidymo mašina, turinti variklį ir nejudamus sparnus, *aeroplanas* — pasenęs žodis,

p a g e l b a , p a g e l b i n i n k a s — pagalba, pagalbininkas,

p a m i d o r a s — pomidoras,

p a r a p i j i e t i s , p a r a p i j i n i s , p a r a p i e t i s , p a r a p i n i s ,

p a s i l s ė t i , p a i l s ė t i ,

p e i s a ž a s — peizažas,

p i j a n i n a s — pianinas,

p o p i e r i s — popierius,

p r i e t e l i s (gud.) — draugas, bičiulis,

p u s e s e r ė — pusseserė.

(b.d.)

• Kun. Patrick Payton jau penktas dešimtmetis labai sėkmingai plečia šeimų maldos akciją, ypač skatindamas šeimai jungtis į rožinio kalbėjimą.

• Vokietijoje, pareiškus nepasitikėjimą, pasitraukė socialdemokratas kancleris Schmidtas. Jo vieton nauju kancleriu išrinktas krikščionių demokratų partijos vadovas Helmuth Kohl.

TRUMPAI IŠ VISUR

• Naujas Bažnyčios teisinys jau užbaigtas ruošti ir gali būti popiežiaus paskelbtas po kelių mėnesių. Jame į įstatyminius nuostatus įvedami Vatikano II suvažiavimo nutarimai bei kiti susikristalizavę gyvenimo reikalavimai. Naujam teisynei ruošti komisiją buvo sudaręs popiežius Jonas XXIII, ją praplėtė popiežius Paulius VI, o naują teisyną, tikimasi, paskelbs popiežius Jonas Paulius II arba pirmą advento sekmadienį (lapkričio 28 d.), arba bent pirmą gavėnios sekmadienį (1983 m. vasario 20 d.).

• Vatikane pirmą kartą įtaisyta susisiekimui tvarkyti šviesa tarp Belvederio kiemo ir Vatikano sodų.

• Vašingtone įsteigta centrinė katalikų įstaiga globoti invalidus. Tikimasi, kad jos padaliniai ims atsirasti ir vyskupijose bei parapijose.

• Vengrijoje nuo 1950 m. visoms vienuolijoms draudžiama veikti, išskyrus tris vyrų ir vieną moterų. Vengrų vyriausybė nusavino jėzuitų nuosavybę ir įkalino apie 100 vienuolių jėzuitų. Dabar jėzuitai nėra taip griežtai persekiojami, bet jiems uždrausta priimti naujus kandidatus. Jauniausias vengrų jėzuitas dabar turi 57 m. amžiaus. Daugumas jėzuitų dirba fabrikuose arba įstaigose. Tik savaitgaliais gali pasišvęsti sielovadai.

• Opus Dei, tarptautinė religinio apaštalavimo sąjunga, turėjo kai kurių savo narių diakonato šventimus. Juos priėmė italas fizikos daktaras Brezza, argentinietis inžinierius Shanley, portugalas gydytojas Gomeš, vienas prancūzas advokatas, iš Kenijos kilęs inžinierius Nimy, vienas airis inžinierius, amerikietis filosofijos daktaras, ispanas laivyno karininkas. Ši sąjūdį įkūrė ispanas Escriva de Balaguer 1928 m. Dabar tas sąjūdis yra savo veiklą išplėtęs po 40 kraštų. Jo generalinis vadovas dabar yra kun. Del Portillo.

• Lenkijos bažnytinė vyriausybė ir taip pat krašto vyriausybė susitarė, kad 1983 metais popiežius Jonas Paulius II vėl antru kartu aplankys Lenkiją.

• Apie 35 Čikagos katalikų parapijos įsijungia į programą talkinti keliant neturtingųjų gyvenimo lygį.

• Liurdo tarptautinė gydytojų komisija, susidedanti iš 16 gydytojų, nustatė, kad iš Sicilijos atvykusios Delizia Cirolli, 18 m., išgyjimas iš vėžio ligos yra mediciniškai neišaiškinamas. Namuose gydytojai jai buvo patarę nupjauti kaulų vėžio apimtą dešinę koją. Ji nuvyko į Liurdą ir stebuklingai pagijo. Po išgyjimo gydytojai ją tyrė keletą metų. Liga neatsinaujino.

- Vatikano žiniomis, katalikų skaičius pasaulyje pasiekė 784 milijonus. Vyskupų 1981 m. buvo 3.800, kunigų 414.000.
- Tibeto budistų aukščiausias dvasininkas Dalai Lama Tenzin Gyatso buvo priimtas popiežiaus Jono Pauliaus II privačioje audiencijoje.
- Vatikano radijas spalio 3 d. transliavo lietuviškas Mišias, kurias aukojo iš Lietuvos atvykęs Kauno ir Vilkaviškio vysk. Liudas Povilonis.
- Šv. Pranciškų popiežius Jonas Paulius II paskelbė ekologų globėju.
- Romoje įvyko Aklųjų apaštalavimo sąjungos kongresas. Dalyvavo per 100 delegatų, atstovaujančių apie 5500 sąjūdžio nariams Italijoje.
- Lenkijoje, Varšuvos mieste, į susirinkusius 5000 studentų prabilo primas arkivyskupas Glemp, skatindamas, nežiūrint dabarties sunkumų, neprarasti vilties.
- JAV nepilnamečių globos įstaiga panaudos 10 mil. dolerių, dėdama pastangas, kad sumažėtų netekėjusių nepilnamečių motinų skaičius ir kad jos vieton abortų atiduotų kūdikius išsūnijimams. Dabar JAV-se kas dešimta mergaitė tarp 10 ir 19 m. per metus tampa nėščia. 1929 m. net 560.000 nepilnamečių mergaičių susilaukė kūdikių. Jei 1971 m. kūdikiai, gimę iš netekėjusių nepilnamečių mergaičių, sudarė 32% visų gimimų, tai 1979 m. tokie gimimai jau sudarė 47% JAV-se.
- Maksimilijono Kolbės šventuoju paskelbimo iškilnėse Vatikane dalyvavo ir Kauno bei Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius vysk. L. Povilonis, lydimas savo sekretoriaus kun. Vlodo Michelevičiaus.
- JAV Lietuvių kunigų vienybė išleido dviejų tomų lietuvišką mišiologą. Pirmame tome — Mišių eiga ir Mišių maldos, antrame — Mišių skaitiniai.
- Kun. James Parker, 51 m., anglikonas, tapo kataliku ir buvo išventintas katalikų kunigu. Jis yra vedęs, turi žmoną ir dvi dukteris, kurios anksčiau yra tapusios katalikėmis.
- Lietuvių pranciškonų kapitula Kennebunkporto vienuolyne išrinko naują savo vadovybę. Provinciolu perrinktas kun. Paulius Baltakis, viceprovinciolu naujai išrinktas kun. Antanas Simanavičius, patarėjai: kun. Jurgis Gailiusis, kun. Bernardinas Grauslys, kun. Viktoras Gidžiūnas ir kun. Antanas Prapas.
- Kompozitorius Jeronimas Kačinskas šv. Pranciškaus Asyžiečio 800 m. gimimo sukakčiai paminėti yra sukūręs oratoriją "Saulės giesmė". Tekstą iš italų kalbos išvertė St. Santvaras.
- JAV penkių vyskupų komisijos, kuriai vadovauja arkiv. J. Bernardin, paruoštas projektas apie

atominius ginklus, buvo pateiktas svarstyti vyskupams. Projektas turi 110 puslapių. Juo raginama siaurinti atominį ginklavinimąsi, tuojau nutraukti atominų ginklų bandymus ir gaminimą. Laikoma nemoralu naudoti atominius ginklus prieš gyventojų centrus.

- Kardinolas Giovanni Benelli, 61 m., buvęs net kandidatu į popiežius, Florencijos arkivyskupas, mirė spalio 28 d. Dabar yra 120 kardinolų, kurių 15 yra vyresni kaip 80 m.
- Dr. Judith Todd, Kalifornijos valstybinio universiteto psichologijos profesorė, paskelbė, kad jos stebėjimai rodo, jog religija yra vienas iš faktorių, užtikrinančių moterystės laimę. Kiti faktoriai — interesų bendrumas, sutarimas veikloje, amžiaus artumas, socialekonominės padėties panašumas.
- Vatikano laikraštis "L'Osservatore Romano" paskelbė Vatikano banko pareigūnų ir advokatų sprendimą, kad Vatikanas nėra skolingas bankrutavusio Banco Ambrosiano kreditoriams.
- Brazilijos lietuviai, pagerbdami kun. dr. A. F. Bendoraičio misijų veiklos Amazonės srityje dvidešimtmetį, pastatė tame džiunglių krašte lietuvišką koplytstulpį Gvajara-Mirim vietovėje, kur yra įsteigta to lietuvio "Gerojo Ganytojo" ligoninė. Kun. dr. Bendoraitis tose misijose yra įgijęs ir plaukiojančią ligoninę — gydymo laivą. Ją į indėnų sritis Mamorės upėje nuplukdė kitas dr. Bendoraičio misijoms įgytas laivas "Lituania".
- Tarptautinės rašytojų ir kompozitorių konfederacijos kongreso dalyviai, iš viso apie 500, aplankė popiežių Joną Paulių II. Popiežius jiems priminė jų misiją — ugdyti žmonijos kultūrą ir ją praturtinti sukurtais vertybėmis, rodant pagarbą laisvam žmogui.
- Italijos laringologijos ir chirurgijos draugijos nariai, iš viso 550, dalyvavę savo kongrese Romoje, aplankė popiežių Joną Paulių II. Savo sveikinimo žodyje popiežius pabrėžė, kad Bažnyčia siekia palaikyti glaudžius ryšius su mokslu ir kultūra bei jos atstovais. Bažnyčiai yra reikalinga kultūra, kaip kultūrai irgi yra reikalinga Bažnyčia.
- Popiežius Jonas Paulius II spalio 15 d. pasikvietė Romoje besilankantį Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų administratorių vysk. L. Povilonį vakarienės. Tai jau buvo trečias kartas, kad mūsų lietuvis vyskupas vakarieniavo su popiežiumi. Ir šiuo kartą buvo aptartos svarbiausios Lietuvos Bažnyčios problemos. Vysk. Povilonį šio atsilankymo į Romą metu taip pat priėmė Vatikano valstybės sekretorius kard. Agostino Casaroli, po to — Bažnyčios viešųjų reikalų tarybos sekretorius arkiv. Achille Silvestrini, su kuriais irgi svarstė Lietuvos katalikų reikalus.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

CHICAGO — KEZYS. Loyolos universiteto išleistas gražus albumas su 64 T. Algimanto Kezio, S.J., naujesnėmis meniškėmis Čikagos miesto nuotraukomis. Didelis formatas, kieti viršeliai, 78 psl., kaina iki š.m. pabaigos — 14.95 dol., po to — 19.95 dol.

Iki šiol pasirodę T. Kezio fotografijų rinkiniai buvo iš įvairių Amerikos ir kitų pasaulio kraštų vietovių. Šiame leidinyje visos fotografijos yra iš Čikagos. Tad pagrindinė leidinio tema turėtų būti — Čikaga. Bet ši pagrindinė tema lyg yra sudėta iš daugelio antraeilių temelių, kurioms atstovauja vis po dvi nuotraukos. Kai atverti bet kurį lapą, tai dešinėje matai vieną nuotrauką, o kairėje kitą, bet jos abi išreiškia tą pačią temą, jos yra panašios ir lyg viena kitą papildo. Tai nebuvo numatyta fotografuojant, bet taip buvo sutvarkyta, redaguojant leidinį.

Nors čia yra fotografuota konkretūs Čikagos vaizdai, įvairūs pastatai, bet jie visuomet yra paimti iš tam tikro kampo, todėl fotografijos įgauna tam tikrą „abstraktumo“ pobūdį ir, žinoma, ypatingą įdomumą. Tai nėra tik aparatu pagauti vaizdai, bet pridėta ir fotografo kūrybos.

T. Kezys jau seniai savo meniškėmis nuotraukomis atkreipė daugelio dėmesį, bet atrodo, kad paskutiniu metu jis yra dar labiau paaugęs ir subrendęs šiame fotografijos mene.

Šiuo albumu bus galima papuošti savo salono stalą, bet galės būti ir labai prasminga dovana įvairiomis progomis.

Albumą galima įsigyti, tiesiog rašant leidyklai: Loyola University Press, 3441 North Ashland Ave., Chicago, IL 60657.

LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SPAUDOS BIBLIOGRAFIJA 1970—1974. Išleido Lituanistikos institutas 1977 m. Sudarė Povilas Gaučys. Redagavo Jonas Damauskas ir Tomas Remeikis. Mecenatai: JAV LB Kultūros taryba ir Lietuvių fondas. Kieti viršeliai, 300 psl., kaina nepažymėta.

VILNIAUS UNIVERSITETAS 1579—1979. Lituanistikos instituto 1979 m. suvažiavimo darbai. Spaudai paruošė Bronius Vaškelis. Techninė priežiūra — Tomas Remeikis. Kieti viršeliai, 260 psl., kaina nepažymėta. Leidinį galima gauti: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629.

Juozas Vaišnora, M.I.C. I. JURGIO MATULAIČIO KELIAS Į VILNIAUS VYSKUPO SOSTĄ. II. ŠV. SOSTO ATSTOVO RATTI VIZITAS LIETUVOJE IR LATVIJOJE. Išleido Tėvai Pranciškonai. Atspaudas iš „Aidų“ 1977 m. nr. 3-7 ir 1979 m. nr. 4-5. 94 psl., kaina 4 dol.

Valė Marcinkonytė. TILTAS PER NERĮ. Dviejų šeimų garbingam atminimui. Viršelį piešė J. Neve-rauskaitė. 133 psl., kaina 5 dol. Galima gauti „Drauge“.

Ivan Havener, O.S.B. IMK IR SKAITYK. Šv. Rašto dvasinis skaitymas. Vadovas pradedantiems. Iš anglų kalbos išvertė Jurgis Strazdas. Išleido „Krikščionis gyvenime“ 1981 m. 55 psl., kaina 1 dol.

ALMA MATER. Nr. 1. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga išleido vieną iš keturių „Alma Mater“ numerių. „Alma Mater“ — tai Vilniaus universiteto 400 m. jubiliejaus proga išleistas Lietuvos pagrindinio leidinys. Pirmas numeris pasirodė 1979 m. Vasario 16-tosios išvakarėse. Šis pirmasis numeris yra perspausdintas Čikagoje, M. Morkūno spaustuveje. Tai yra 103 psl. leidinys su pavardžių rodykle. Galima užsisakyti (po 3 dol.) šiuo adresu: PLJS Valdyba, „Alma Mater“ Nr. 1, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 51. Leidžia Amerikos Kunigų Vienybė.

LITUANUS. Vol. 28, No. 3. Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, IL 60629.

Į LAISVĘ. Nr. 85(122). Politikos žurnalas. Redaktorius Vacys Rociūnas, 7328 Midland Rd., Independence, Ohio 44131. Administratorius Jonas Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305.

TĖVYNĖS SARGAS. Nr. 2(52). Redaktorius Petras Maldeikis, 117 Sunset Dr., Hot Springs, Arkansas 71901. Administratorius Antanas Balčytis, 6819 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629.

1982 METŲ „LAIŠKŲ LIETUVIAMS“ TURINYS

ĮVAIRŪS straipsniai

ŠIŲ DIENŲ STABMELDŽIAI — Juozas Vaišnys, S.J.	1
TRYŠ DIEVO ŽODŽIO ŠALTINIAI — Anicetas Tamošaitis, S.J.	4
KIEK KARTŲ ATLEISTI? — Chiara Lubich	7
DVASIOS VALDOMAS TEMPERAMENTAS — P. Daugintis, S.J.	8
KAI TĖVŲ IR VAIKŲ ROLĖS PASIKEIČIA — Marija Stankus-Saulaitė	11
GYVENIMO LITURGIJA — Andrius Valevičius, S.J.	13
LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ JERICO — Nijolė Jankutė	14
ŽMOGAUS IR PASAULIO PRADŽIA LIET. TAUTOSAKOJE — kun. V. Bagdanavičius 21, 46	
TAUTOS BRENDIMAS — Jonas Miškinis	37
MOTERIS IR KUNIGO PERLAS — Anicetas Tamošaitis, S.J.	39
ANTANAS SMETONA IR RELIGIJA — Jonas Miškinis	43
PALAIMINTI, KURIE LIŪDI — Chiara Lubich	45
LAIŠKAI LIETUVIAMS NUO NEGYVOSIOS JŪROS PAKRANČIŲ	
IR IŠ BETLIEJAUS — Nijolė Jankutė	51
AUKA AR TINGINYSTĖ? — Danutė Bindokienė	73
ŠTAI AŠ VIEŠPATIES TARNAITĖ — Chiara Lubich	76
ŠVIETIMAS LIETUVOJE SPAUDOS DRAUDIMO METU — Jonas Miškinis	77
TEOLOGIJA BE VELNIO? — Anicetas Tamošaitis, S.J.	79
NORIU TAU PASISKŪSTI — Kunigas	82
LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ JERUZALĖS — Nijolė Jankutė	84
TURTEJIMAS, APSIRŪPINIMAS IR SIELA — P. Daugintis, S.J.	92
LINKSMI SU PRISIKĖLUSIU KRISTUM — P. Daugintis, S.J.	109
KRISTUS — PASAULIO CENTRAS — Juozas Vaišnys, S.J.	112
ŽVILGSNIS Į PUOLUSĮ ANGELĄ — Anicetas Tamošaitis, S.J.	116
KRIKŠČIONIŲ VIENYBĖ — Chiara Lubich	119
ANTRAS LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ JERUZALĖS — Nijolė Jankutė	120
TREJYBĖS BRUOŽAI MOTINOJE — Anicetas Tamošaitis, S.J.	145
ŠIŲ DIENŲ MAMA — Sofija Jelionienė	148
MAZGOTI KOJAS — Chiara Lubich	150
BAUGINIMAS VELNIU — Anicetas Tamošaitis, S.J.	151
PARAPIJA — MŪSŲ RELIGINIAI IR TAUTINIAI NAMAI — Komitetas	154
LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ ATĖNŲ — Nijolė Jankutė	157
DESTRUKTYVIOJI EMOCIJA — Algimantas Kežys, S.J.	164
MARQUETTE PARKO LIETUVIAI POLITINIŲ POŽIŪRIU — Vita Musonytė - Aukštuolienė	167
MĖNUO, PAVADINTAS BAISIUOJU — Danutė Bindokienė	181
STABDŽIŲ SVARBA GYVENIME — Anicetas Tamošaitis, S.J.	185
JŪS ESATE ŠVARŪS — Chiara Lubich	188
KUNIGO ĮTAKA ŽMOGAUS TIKĖJIMUI — Danutė Bindokienė	189
NEREIKIA ŽODŽIŲ — Dalia Staniškienė	193
LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ DELFŲ — Nijolė Jankutė	195
„LKB KRONIKOS“ DEŠIMTMETIS — Ištraukos iš „Kronikos“	201
ATOSTOGOS, POILSIS, SPORTAS — Juozas Vaišnys, S.J.	217
ODISEJO KELIAIS — Anicetas Tamošaitis, S.J.	219

KAS NORI MAN TARNAUTI - Chiara Lubich	222
JONAS BUVO ŽMOGUS - Nina Gailiūnienė	223
NERAMI ŠIRDIS — J. E.	229
SENOVĖS LIETUVIAI KALBĖJO LIETUVIŠKAI — Jonas Miškinis	231
LAIŠKAS LIETUVIAMS IŠ GRAIKIJOS SALŲ — Nijolė Jankutė	232
LIETUVIŠKŲ PARAPIJŲ METAI — Komitetas	240
DRAUGYSTĖS ESMĖ — Juozas Vaišnys, S.J.	253
GĖLĖS IR PIKTŽOLĖS — Gražina Kriaučiūnienė	256
ATSIRIŠĘS AJOLO MAIŠAS — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	260
VISIEMS — VISKUO — Chiara Lubich . -	263
KUNIGAS MANO TIKĖJIMO RAIDOJE — P. Salantas	264
KIEK ŽMOGAUS PROTAS GALI PAŽINTI DIEVĄ? — A. Mauragis	268
LIETUVIŲ KALBA — TAUTINĖS SĄMONĖS UGDYTOJA — Jonas Miškinis	269
TRUMPAS ŽVILGSNIS Į MAIRONĮ IR JO KŪRYBĄ — Danutė Bindokienė	272
KAS GRAŽINS DIEVĄ Į LIETUVĄ? — Juozas Vaišnys, S.J.....	289
SAMSONAS IR KIRKĖ — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	293
AŠ ESU SU JUMIS — Chiara Lubich	296
MARKSIZMO PATRAUKLUMAS IR PAMOKOS — P. Daugintis, S.J.....	297
KUNIGŲ-MAIŠTININKŲ “PAVYZDYS” — Kostas Paulius	301
ĮSPŪDŽIAI IŠ “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KELIONĖS — Gunda Kodatienė ...	303, 336, 374
TIK SAVA KULTŪRA UŽTIKRINS MUMS ATEITĮ — Jonas Miškinis	308
AR LAIMĖ — ILIUZIJA? — A. Mauragis	310
AFRIKIEČIŲ PASAKA - Vertė D. Sadūnaitė	311
VALDOVAS KRISTUS — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	325
KARALIAUS UGNYS TURI DEGTI — Mintys iš Sibiro	328
AR NEKRIKŠČIONIS GALI BŪTI IŠGANYTAS? — Juozas Vaišnys, S.J.....	330
SIRENŲ VILIONĖS — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	332
KAS ŽMOGŲ SUTĖPA — Chiara Lubich	335
KAI ŽMOGUS IŠGIRSTA APIE DIEVO ĮSIKŪNIJIMĄ ... — Andrius Valevičius, S.J. 361	
GUNDOMAS ŽMOGUS — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	362
UŽGESUSIOS ŽVAIGŽDĖS ŠVIESA — O. Grt.	365
ĮSAKYMAI IR PALAIMINIMAI — P. Daugintis, S.J.	366
ŽMOGAUS SILPNYBĖS — Chiara Lubich	369
ŠAUKŠTAS DEGUTO — Anicetas Tamošaitis, S.J.....	371
ŽMOGAUS ATMINTIES PROBLEMA — Jonas Miškinis	373
DAIL. RINGAILĖ ZOTOVIENĖ — Red.	377
DAIL. MAGDALENA BIRUTĖ STANKŪNIENĖ — V. Kasniūnas	380

ŠEIMA

TRIJŲ VYRŲ NAŠLĖ — Vytautas Kasniūnas	25
O, KAD GALĖČIAU PRADĖTI GYVENIMĄ IŠ NAUJO — Vytautas Kasniūnas 60, 95, 131, 169	
VAIŠINGUMAS AR PRIEVARTAVIMAS? — Juozas Vaišnys, S.J.....	63
ŠEIMA — ŽMONIJOS MOKYTOJA IR AUKLĖTOJA — Jonas Miškinis	135
MANO TĖVAS — Vytautas Kasniūnas	204
JAUNYSTĖS DŽIAUGSMAS, MEILĖ IR. . . MIRTIS — Vytautas Kasniūnas 241, 279, 312, 345	
IŠTRAUKA IŠ ATSIMINIMŲ — Mama Ada	348, 383
TRYS GYVENIMO VAIZDELIAI — Vytautas Kasniūnas	380

JAUNIMAS

GILAUS TIKĖJIMO MOKSLININKAS - Juozas Vaišnys, S.J.....	98
BAIGIANT LITUANISTINĘ MOKYKLĄ. — Audrius Polikaitis	173
DEVINTASIS LITUANISTIKOS SEMINARAS — Juozas Vaišnys, S.J.....	351

KNYGOS

NEPAPRASTA KNYGA — Alė Rūta	27
ĮSPŪDŽIAI APIE “VILTIES LEDINĘ VALTĮ” — Alė Rūta	101
KNYGAS VERČIANT. . . — Nijolė Jankutė	137

EILĖRAŠČIAI

ADA KARVELYTĖ	115
NIJOLĖ JANKUTĖ	155
MARIJA STANKUS-SAULAITĖ	156
DALIA STANIŠKIENĖ	184
KLEMENSAS JŪRA	245
MAIRONIS	267
PRANAS PUSDEŠRIS	344
ZENTA TENISONAITĖ	370

TĖVYNĖJE 30, 65, 104, 138, 174, 209, 246, 283, 316, 355, 387

KALBA 33, 69, 103, 142, 177, 213, 249, 286, 320, 359, 390

ATGARSIAI 34, 179, 250

TRUMPAI IŠ VISUR — visuose numeriuose yra trumpų žinučių iš katalikiškojo pasaulio.

“Laiškai lietuviams” — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago IL 60636. Tel. 737-8400.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” EKSKURSIJA

Ketvirtoji “Laiškų lietuviams” organizuojama ekskursija bus ateinančiais metais nuo birželio 4 iki 22 d. Aplankysime Norvegiją, Švediją, Suomiją ir Daniją.

Kelionė, įskaitant maistą, iš Čikagos kainuos 2435 dol., iš Niujorko — 2295 dol. Kas domisi šia kelione, tesikreipia šiuo adresu: American Travel Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

Šių metų konkurso tema — **Šiandieninės šeimų problemos**. Atskiras konkursas bus jaunimui, kuriam skiriame šias temas: **1. Kaip vertinti mūsų jaunimo tikėjimą? 2. Jaunimo pažiūra į moralę. 3. Užuoat keikus tamsą, geriau uždegti bent mažą žvakutę. 4. Ar nauda, ar našta būti lietuviu svetimame krašte. 5. Ar galima išlikti lietuviu be lietuvių kalbos? 6. Vyresnieji nesuprantami: vienaip kalba, kitaip elgiasi.**

Konkursas baigiasi 1983 m. kovo mėn. 15 d. Plačiau apie konkursą buvo rašyta praėjusiame numeryje.

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAS

Žurnalo prenumerata kiekvienam pratęsiamą automatiškai, nebent skaitytojas praneštų, kad nenori jos atnaujinti. Pageidaujama, kad prenumerata būtų mokama už ateinančius metus metų pradžioje. Siunčiant prenumeratos mokesį, yra daug saugiau naudoti čekius ar “money order”. Jau yra buvę atvejų, kad, siunčiant grynais, nei laiškas, nei pinigai administracijos nepasiekė.

NUOŠIRDI PADĖKA “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” RĖMĖJAMS

100 dol. auokojo Monika Povilaitienė iš Tillsonburg Kanadoje, pridėdama tokį laiškėlį: “Mano vyro Broniaus 75 metų amžiaus sukakties proga paskyrėme 100 dol. ‘Laiškų lietuviams’ leidimui paremti. Džiaugiamės žurnalo aukštu lygiu, kurį linkime ir toliau išlaikyti”.

Po 12 dol. auokojo: T. Vildžienė, P. Karosas.

10 dol. auokojo E. Abelkienė.

Po 9 dol. auokojo: kun. V. Radvina, V. Urbonas.

Po 7 dol. auokojo: A. Leveckienė, M. Mataitienė.

6 dol. auokojo Ed. Arbas.

Po 5 dol. auokojo: kun. A. Kardas, E. Kvedarienė, V. Juodakiens, R. Mišūnienė.

Po 4 dol. auokojo: S. Budrys, S. šiuškus, J. Žebrauskas, B. Micpovylius, J. Gylys, B. Lukas, A. Čepulis, V. Vaitkus, A. Beresnevičienė.

Po 2 dol. auokojo: S. Vebrienė, A. Jasčemsienė, A. Maurutienė, O. Rimkus, M. Vinšnaitienė, B. Kazlauskienė, V. Germanas, S. Skibiniauskas, I. Kirkuvienė, S. Danaitienė, C. Januševičienė, V. Simanavičius, K. Ancerevičienė, T. Glevėckienė, L. Zurlis, P. Marcinkienė, L. Krajauskas, S. Januškienė, J. Nalis, J. Juška, J. Kižys, J. Daukaitė, M. Smigelskas, A. Kregždys, kun. V. Volodka.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Telef. 737-8400. Nekalto Prasidėjimo Šv. Marijos Seserų spaustuvė, Putnam, CT 06260. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 80 centų.